

EDITIONES ARCHIVII ET BIBLIOTHECAE
S. F. METROPOLITANI CAPITULI PRAGENSIS.

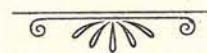
V.

STATUTA
METROPOLITANAE ECCLESIAE PRAGENSIS

ANNO 1350 CONSCRIPTA.

EDIDIT

Dr. ANTONIUS PODLAHA.

PRAGAE 1905.

Sumptibus s. f. metropolitani capituli Pragensis.
Typis archiepiscopalibus officinae typographicae Pragae.

Praefatio.

»Statuta« haec quidem iam anno 1867 a doctore Beda Dudik O. S. B. in »Archiv für österreichische Geschichte« (XXXVII. Bd. Erste Hälfte pg. 413—455), etiam separatis sub titulo: »Statuten der Prager Metropolitankirche vom Jahre 1350« publici iuris facta sunt, attamen ex unico tantum codice Nicolsburgensi. Cum haec editio Bedae Dudik sat multa menda, etiam sensum valde mutantia, contineat, cumque in archivio capituli nostri metropolitani »Statuta« in pluribus manuscriptis asserventur, opportunum mihi esse videtur, ut denuo edantur.

Fontes, quos ad editionem nostram comparandam adhibuimus, sunt sequentes:

A Codex membr. bibliothecae metropolitani capituli sign. C CXIX, in quo (fol. 1a—13a) apographum originali fere coaevum invenitur.

B Editio illa doctoris Bedae Dudik e codice Nicolsburgensi (Sig. II. 98) anno 1403 exarato, qui secundum opinionem Bedae Dudik olim Rokyczanensis monasterii B. M. V. canonicorum regularium s. Augustini fuisse videtur.

C Apographum membranaceum anno 1458 exaratum in 22 foliis (217×15 cm) scriptum, cum sigillo capituli dependente. Apographum hoc in archivio metrop. capituli sub sign. XXXI 12/b asservatur.

In involucro, pariter membranaceo, legitur extrinsecus manu saec. XV. exeuntis exarata inscriptio »Statuta eccle. pragen. confirmata per Pium papam 2um«, dein manu Thomae Pessina a. 1682 adscriptum: »Anno 1458 Pontificatus

Imprimatur.

Pragae, die 25. Octobris 1905.

Ex archiep. Ord. Pragensi.

Nr. 13287a.

Fr. Brusák,
vic. generalis.

Ao 1mo. Statuta Ecclesiae Pragensis S. Viti Martyris, quae sunt confirmata per sanctissimum Dominum Nostrum Pium Papam II^{dum} ad petitionem Wenceslai de Krumlow, decretorum doctoris, pro tunc decani ecclesiae Pragensis, prout habet bulla eiusdem sanctissimi Domini Nostri super hoc, quae etiam acticata est in actis novis scriptorum, et ideo ista statuta, super quibus Bulla ostendit, diligentissime inter secreta Ecclesiae Pragensis debent reponi et conservari, ne dicta confirmatio inutilis videatur. Haec statuta recuperavit et restituit sacrae metrop. ecclesiae Pragensi Bohuslaus Balbinus Societatis Jesu a. 1682.«

Intus manu alicuius canonici saeculo XV. exeunte adscriptum legitur: »Statuta ecclesiae pragensis sancti Viti, sunt ista, quae sunt confirmata per sanctissimum dominum nostrum dominum Pium papam secundum, ad petitionem Wenceslai de Crumlow, decretorum doctoris, pro tunc decani ecclesiae pragensis, prout habetur bulla eiusdem sanctissimi domini nostri super hoc, quae etiam acticata est in actis novis scriptis tempore administrationis dicti decani et administratoris. Et ideo ista statuta, super quibus bulla ostendit, diligentissime inter secreta ecclesiae Pragensis debent reponi et conseruari, ne dicta confirmatio inutilis videatur.« Hac veteriore inscriptione usus est Pessina pro illa sua anno 1682 exarata.

Eadem manus saec. XV. exeuntis adiecit compluribus locis in marginibus notas; ita exempli gratia ad caput »De officio cantoris«: »In Trzebussycz X sexagenas XXVII. gr. habet cantor. C. VII. in privilegiis ecclesiae pragensis«; ad cap. »De officio magistri in theologia«, et quidem ad illa verba, quae salarium eius de villa Hrzimnin et Waczicz respiciunt: »Hodie vicarius archiepiscopi de Zlatnik districthus Pragensis et Hodkowicz pro magistro dabit XX. sexag., quam praepositus Lithomierzicensis dedit pro villa Hrzmybyn

et Waczicz*) e. a. In fine manuscripti Balbinus propria manu adnotavit: »Haec statuta recuperavit et restituit s. Metropolitanae Ecclae Prag. Bohuslaus Balbinus S. I. A. 1682.«

D Apographum in 19 foliis membranaceis (34·3 × 28·4 cm) pulchre scriptum a. 1586, quod pariter in archivio capituli asservatur sub sign. XXXVI. Involucrum coriaceum ornatum est in fronte artificiose impresso insigni cum inscriptione »GE · PONTANVS · A · BRAITENBERG · M · E · P · DEC · PROT · APOST ·«, in tergo est aliud insigne impressum, in cuius margine legitur: »BENEDICTVS · CHYSSENSIS · A · SSPITZBERG«.

E Apographum in charta (26 × 29·4 cm) anno 1710 exaratum, quod usui decani inservit. Involucrum coriaceum affabre elaboratum habet in fronte insigne capituli (cum imagine s. Wenceslai), in tergo insigne decani Pauli Axlar.

*) Permutatio illa facta est. a. 1356, cf. A. Frind „Die Kirchengeschichte Böhmens“ II. Bd. pag. 432 „Permutationsurkunde von Zlatnik und Hodkowic.“

Incipiunt statuta¹⁾ ecclesiae Pragensis.²⁾

In nomine Domini³⁾ Amen. Quamvis dudum de nostra et capituli ecclesiae nostrae voluntate et consensu quaedam statuta per certos statutarios ad hoc per nos Arnestum, Dei et Apostolicae sedis gratia sanctae pragensis ecclesiae archiepiscopum, et capitulum ecclesiae nostrae electos, pro ecclesia nostra et personis ipsius fuissent edita, publicata et recepta, tamen quia iidem⁴⁾ statutarii super pluribus punctis, magnum sine dubio commodum et profectum ecclesiae nostrae concernentibus, concordare non valentes, ea indiscussa reliquerunt, aliqua etiam in eisdem posuerunt et⁵⁾ talia, quorum quaedam modificatione, quaedam declaratione et quaedam temperamento indigebant, Nos crebris per nonnullos praelatos,⁶⁾ canonicos et alias personas ecclesiae nostrae pulsati precibus, ut non diffinita diffiniremus, modificanda modificaremus, declaranda declaremus et temperaremus temperanda, statuta huiusmodi per manum Alberti, quondam Wilhelmi de Waycow⁷⁾, nostrae dioecesis publici⁸⁾ auctoritate imperiali nec non capituli ecclesiae nostrae iam dictae iurati notarii, in novem cartis pergamensi⁹⁾ conscripta nobis per honorabilem virum dominum Jo hannem dictum Padwanum¹⁰⁾, decretorum doctorem, canonicum ecclesiae nostrae, de voluntate et consensu capituli praefatae nostrae ecclesiae presentata et assignata recepimus, et singula plene et integre auscultavimus, iterum atque iterum legimus et relegimus¹¹⁾, volvimus et revolvimus

¹⁾ C, E ad sanctae. ²⁾ Ita: B, C, E; om. A, D. ³⁾ C, E in Dei nomine. ⁴⁾ B, C, D, E idem. ⁵⁾ B om. ⁶⁾ C, D ad et. ⁷⁾ B Wayzow, E Woycow. ⁸⁾ A publice. ⁹⁾ B pargamenis. ¹⁰⁾ B Patwanum. ¹¹⁾ In A post verbum „legimus“ rasura, quae alio atramento et alia manu verbis „et relegimus volu(imus)“ expleta est.

et ponderavimus¹⁾ diligenter. Et quoniam²⁾ plura utilia et permultum necessaria per statuarios eosdem ex causa praemissa obmissa et quaedam posita, quae temperamento, modificatione et declaratione indigebant,³⁾ reperimus in eisdem, ideo praedictorum victi instantia ac fide, qua sponsae nostrae, scilicet sanctae pragensi ecclesiae et personis ipsius sumus obnoxii et astricti,⁴⁾ de consensu capituli nostri quaedam per huiusmodi statuarios praetermissa de novo addidimus,⁵⁾ aliqua autem temperavimus et modificavimus, in aliquibus additione, et in aliquibus detractio ac declaratione⁶⁾ sumus usi, prout cuilibet praesentem statutorum intuenti libellum clare potest liquere, quem et nullum alium pro statutis ecclesiae nostrae deinceps haberi et teneri volumus, statutis tamen, de quibus superius mentionem fecimus,⁷⁾ in quantum in hoc nostro contentis⁸⁾ libello directe vel indirecte, tacite aut expresse non obviant, in nullo derogare seu ipsa infringere aut revocare volentes. Tenor autem in ipso contentorum per omnia et omnibus⁹⁾ dinoscitur esse talis:

Sequitur proëmium¹⁰⁾ statutorum sanctae
Pragensis Ecclesiae.¹¹⁾

In nomine domini Amen. Cum secundum canonicas sanctiones rectores ecclesiarum uniuscuiusque provinciae et clerici metropolitanae ecclesiae in¹²⁾ divinis¹³⁾ officiis ac aliis ecclesiasticis regulis sequi debeant instituta, iustum est et decens, ut in ea nihil¹⁴⁾ praeposterum reprehensibile aut inordinatum inveniatur omnino, ut quae mater sacerdotalis dig-

¹⁾ B ponderamus. ²⁾ Ita B, D; E: „quia“; A, C: qm. ³⁾ A indigebat. ⁴⁾ C asstricti. ⁵⁾ In A a scriptore „addimus“ positum, a correctore in „addidimus“ mutatum. ⁶⁾ A verba „et in aliquibus detractio ac declaratione“ in textu ipso omissa in margine suppleta sunt. ⁷⁾ D fecimus mentionem. ⁸⁾ B continentur. ⁹⁾ B, D et in omnibus. ¹⁰⁾ A prohemium. ¹¹⁾ In A verba haec rubro colore scripta sunt. B, C, D, E om. ¹²⁾ C om. ¹³⁾ In A verba „in divinis“ a scriba omissa a coaevo correctore suppleta sunt. ¹⁴⁾ A, C nichil.

nitatis¹⁾ dinoscitur, ²⁾ esse³⁾ possit irreprehensibilis magistra ecclesiasticae rationis. Eapropter, ecclesia nostra pragensi nuper divina disponente clementia in metropolim erecta, statum ipsius et consuetudines quoad divinum officium, mores et vitam in ea ministrantium personarum, cura pastoralis officii nos urgente, efficacibus studiis et inquisitione sollerti curavimus perscrutari, visitationis ad hoc officio exacta diligentia instaurato, volentes, quantum nobis foret possibile, si qua essent indirecta dirigere, noxia subtrahere et salubria procurare, ut, capite primum bene disposito, membra disponantur⁴⁾ rectius consequenter. Licet autem in minoribus constituti noverimus infrascripta, actis tamen visitationis discussis et diligenter recensitis ex depositionibus praelatorum, canonicorum et ministrorum dictae⁵⁾ ecclesiae certo certius invenimus diversos diversas⁶⁾ praetendere⁷⁾ consuetudines antiquas laudabiles abrogatas, novas sola voluntate subintroductas et sic simpliciter quadam incertitudine⁸⁾ confusa circa ipsas⁹⁾ sentire diversa. Sicque ex perplexitate huiusmodi comittebatur plerumque in divinis officiis negligentia, retardabantur temporibus debitibus solvi et deponi onera debita et servitia exhiberi consueta, animadvertisimus periculosum animabus circa consuetudines iuratas sic in incerto vagari. Unde nos¹⁰⁾ Arnestus, Dei et Apostolicae sedis gratia sanctae pragensis ecclesiae archiepiscopus, habito consilio et deliberatione cum sapientibus nostris, de consensu fratrum nostrorum, praelatorum et canonicorum consuetudines ecclesiae nostrae iam dictae antiquas, laudabiles et honestas, circa quas frequentius et periculosius dubitari consueverat, aliis nihilominus¹¹⁾ in suo robore duraturis, adicientes¹²⁾ aliqua utilia, per modum statutorum in forma debita redigi fecimus ad perpetuam rei memoriam et

²⁾ D ad esse. ³⁾ E dignoseitur. ⁴⁾ A disponentur; C, D, E disponerentur. ⁵⁾ D praedictae. ⁶⁾ B diversa. ⁷⁾ B pretendentes. ⁸⁾ D necessitudine. ⁹⁾ A, C, E ipsos. ¹⁰⁾ In A in margine, et quidem abbreviatum hoc modo: „vñ nos“, B „Verum nos“; C, D „Vnde nos“, E „Unde nos“. ¹¹⁾ A, C nichilominus. ¹²⁾ A adicientes, D adjacentes, E adjicentes.

describi, ne de ipsis¹⁾ amplius possit dubitari et servitiorum exhibendorum, solutione quoque²⁾ onerum incumbentium quisque fucatis ignorantiae coloribus se possit excusare, sive que iurgiorum et discordiarum amputata materia, pacis auctori³⁾ pensum debitae servitutis iugiter persolvatur. Statuimus itaque et firmiter mandamus, ut in praesenti statutorum libello descripta deinceps per praelatos et canonicos nostrae ecclesiae iurentur et pro consuetudinibus et statutis ab eis et omnibus et⁴⁾ singulis clericis de gremio nostrae ecclesie existentibus habeantur, ac prout et in quantum eorum quemlibet tangunt, irrefragabiliter sub poenis in eis contentis et expressis perpetuo teneantur. Verum quia aetas hominis ab adolescentia sua prona est in malum, nos animalium periculis providere cupientes adicimus,⁵⁾ quod nullius consuetudinis nostrae ecclesiae his statutis explicite non expresse transgressio ad reatum periurii, sed ad aliam poenam extraordinariam, superioris arbitrio moderandam obliget transgressor, quin immo, si quis statutum quodcunque insertum praesentibus non ex contemptu, sed oblivione, inadvertentia vel levitate quadam solverit⁶⁾, quod suae conscientiae duximus relinquendum, transgressor huiusmodi, si fuerit praelatus, sex grossis argenteis⁷⁾ monetae currentis, si canonicus quatuor, minister⁸⁾ autem⁹⁾ installatus duobus, alii uno ad fabricam nostrae ecclesiae persolutis seu persoluto, aut duarum quinquagenarum, ubi praelatus vel canonicus esset, inferior vero unius tantum quinquagena, lectione fideliter expleta a reatu periurii, aliis poenis statutorum salvis, penitus sit immunis.¹⁰⁾ Solutio autem poenae huiusmodi, quotiescumque ipsam continget committi, a die commissionis fiat peremptorie infra mensem.

¹⁾ Ita A, C, D; E, B loco „de ipsis“ habet „deinceps“. ²⁾ B loco „solutione quoque“ habet: „solutioneque“. ³⁾ A ad et. ⁴⁾ B ac. ⁵⁾ A, C addicimus, D adjicimus, E adjicimus. ⁶⁾ Ita B, C, E; A: solvitur. In D „solvitur“ correctum in „solverit“. ⁷⁾ C grossos argenteos. ⁸⁾ B si minister. ⁹⁾ B aut. ¹⁰⁾ B immuuis.

De oneribus archiepiscopi pragensis.¹⁾

Primo igitur a nobis, tamquam a capite sumentes principium, ea, quae circa divini cultus ministerium de consuetudine dumtaxat, cum in iure reliqua teneantur²⁾, nostrum concernunt officium ac onera singula, quae per praedecessores nostros tam dictae ecclesiae quam personis eiusdem sunt expleri solita, breviter declarantes dicimus: In omnibus festivitatibus Christi ac gloriosae virginis Mariae matris eius, nec non in dominica palmarum, coenae domini cum duobus immediate³⁾ sequentibus,⁴⁾ festivitatum etiam sanctissimorum patronorum eiusdem ecclesie, videlicet Viti, Wenceslai⁵⁾ atque Adalberti, anniversario dedicationis ecclesiae ipsius, nec non omnium sanctorum et commemorationis⁶⁾ fidelium defunctorum [in ecclesia nostra, Nativitatis⁷⁾ autem⁸⁾ domini nostri Iesu Christi, Paschae, Pentecostis⁹⁾ et gloriosi martyris beati Wenceslai¹⁰⁾ festivitatis¹¹⁾ diebus immediate sequentibus, insuper in ipso anniversario dedicationis¹²⁾ monasterii sancti Georgii, siti in castro pragensi, in eodem monasterio personaliter aut per suffraganeos nostros, seu aliquem ex abbatibus, mitratum tamen,¹³⁾ ad celebrandum missarum sollemnia¹⁴⁾ nos teneri. Et quum memoriale mandatum per salvatorem nostrum ad imitandum humilitatis suae exemplar nobis relictum, quod in die Coenae domini¹⁵⁾ universalis recolit Ecclesia, in ecclesia nostra per nostros praedecessores fuisse dicitur minus sollemniter¹⁶⁾ cebratum, ne¹⁷⁾ futuris temporibus vergat totaliter in abusum, statuimus, quod eodem die mandatum ipsum ac ipsius solemnitas¹⁸⁾ per nos, si fieri potest, aut suffraganeum nostrum seu praelatum maiorem ipsius ecclesiae tunc praesentem cum cantu, debita lotione pedum et sermone latino ad

¹⁾ D ad regula. ²⁾ C caueantur. ³⁾ B om. ⁴⁾ B ad diebus. ⁵⁾ A Wenceslai, B Wenceslai. ⁶⁾ B commemoratione. ⁷⁾ B nativitate. ⁸⁾ B om. ⁹⁾ B pentecostes. ¹⁰⁾ B Wenceslai. ¹¹⁾ B festivitate et; C festivitates. ¹²⁾ B om. ¹³⁾ B tantum. ¹⁴⁾ A sollempnia, B solempnia. ¹⁵⁾ B dudum. ¹⁶⁾ A sollempniter, B solempniter. ¹⁷⁾ A nec. ¹⁸⁾ A sollempnitatis, B solempnitatis.

clerum et vulgari¹⁾ ad populum devotissime peragatur. Quo factu omnes praelati de capitulo et canonici praebendati nec non ministri percipientes ad modum canonicorum integras portiones, cuiusmodi sunt noster vicarius et magister scholae,²⁾ mediis praebendatis inclusis, quibus tamen³⁾ non ut duobus sed ut uni ex canonicis victualia ministrentur, ad refectorium nostrae ecclesiae se conferant, quorum cuilibet, duobus mediis praebendatis, ut praemittitur, exceptis, in suo ordine recumbenti unum panem album, piscem assum et vini boni mensuram unam, quae pinta vulgariter⁴⁾ dicitur, ceteris vero ministris et vicariis nostrae ecclesiae mandato huiusmodi interessentibus vinum et cerevisiam in domo nostra, quam vicarius noster inhabitare consuevit, post mandati huiusmodi completionem ad collationem recreationis causa convenientibus, prout tempus patitur, ministramus⁵⁾; ubi autem interessentibus mandati celebrationi suprascripta⁶⁾ victualia non ministraremus, septem sexagenas grossorum loco victualium persolvemus, ministris earundem quarta parte assignata more aliarum portionum inter eos dividenda. Insuper in vigilia Nativitatis Christi et assumptionis virginis gloriosae tantum latinum sermonem ad clerum per nos aut alium facere tenemur. Profitemur etiam ad reparationem fabricae ecclesiae nostrae videlicet in tectis ac ruinis non sumptuosis nos teneri. In sumptuosis vero per vias et modos tales una cum capitulo ecclesiae nostrae debemus occurtere, quod ruinae huiusmodi quantum est possibile restaurentur. Omnibus missas in ecclesia nostra celebrantibus de hostiis et vino pro sacrificio, nec non ad missas conventuales, quae cantantur sub nota, et ad omnes horas nocturnas pariter et diurnas luminaria ac de oleo et balsamo pro crismate suis temporibus providemus. Adientes,⁷⁾ quod hiemis tempore in delatione cappae brunae de lana intra ecclesiam se debet archiepiscopus suis fratribus de cetero conformare. Singulis insuper annis in anniversario consecrationis suae

¹⁾ A volgari ²⁾ A, B scole. ³⁾ B tantum. ⁴⁾ A vulgariter.
⁵⁾ B ministremus. ⁶⁾ B subscripta. ⁷⁾ A Addientes.

unum cereum centum et viginti librarum in loco solito locare tenetur. Qui quidem cereus vel cerei nunquam post diem locationis suaे solet vel solent incendi, nisi in exequiis archiepiscopi locantis eundem vel eosdem; peractis vero exequiis cera eiusdem vel eorundem inter canonicos ecclesiae et eos, qui ad modum canonicorum integras habent portiones, pro rata ad instar aliarum dividitur portionum.¹⁾ Hoc ipsum si archiepiscopum mori civiliter²⁾ contingit per omnia inviolabiliter volentes observari, missa de sancto Spiritu vel de virgine gloria prius et ante omnia cum debita sollemnitate³⁾ praemissa. Praeterea, si in vigilia Nativitatis Domini vel alio die quocunque ex tunc usque ad festum purificationis in civitate pragensi archiepiscopus fuerit personaliter constitutus, cum ad dandum colendae⁴⁾ nomine praelatis et canonicis praebendatis quatuor, ministris vero duas sexagenas grossorum, clericis choralibus⁵⁾ viginti et bonifantibus ipsius ecclesiae decem grossos, illis videlicet dumtaxat, qui ad domum suam descendunt et postquam cantum suum coram eo iuxta morem expleverint, et alias non, secundum praefatas consuetudines dicimus obligatum. Tenemur etiam singulis diebus anni in prandio et coena sex chorales clericos pascere, et cuilibet ex sex mulieribus, quae matronae nuncupantur, circa festum omnium sanctorum quindecim grossos argenteos et tres strichones⁶⁾ silinginis, ac iisdem⁷⁾ matronis insimul omnibus circa carnisprivum porcum salsum, qui perna vocatur, annis singulis ministrare.

De officio praepositi pragensis.⁸⁾

Ad praepositi spectat officium bona capituli nostrae ecclesiae et personarum de capitulo ac ministrorum et personarum eiusdem ad ipsos ratione ipsius ecclesiae spectantia, si ratione metarum vel alia quavis actione⁹⁾ per

¹⁾ A loco „portionum“ habet „per totum“. ²⁾ civiliter = in pace. Cfr. Du Cange Glos. B om. ³⁾ A sollempnitate, B solempnitate. ⁴⁾ B collende. ⁵⁾ A coralibus. ⁶⁾ B strich. ⁷⁾ B eisdem. ⁸⁾ D ad regula. ⁹⁾ C occasione.

alium vel alios occupentur seu impedirentur, disbrigare,¹⁾ nec non personarum capituli et ministrorum ecclesiae homines, si eis per quempiam iniuriae seu violentiae²⁾ fuerint irrogatae, ratione praevia temporaliter defensare, et³⁾ ubi inter huiusmodi homines, vel ab aliis eis questio moveretur,⁴⁾ si eorum domini, qui super hoc⁵⁾ sunt primitus adeundi, in iustitia reddenda forent negligentes, ad praepositum causae ipsius cognitio ac decisio pertinebit, qui si forsan esset negligens aut remissus, ex tunc quaestio huiusmodi ad archiepiscopalis curiae devolvetur examen. Nec actor reum, ubi uterque est homo ecclesiae, ad iudicium saeculare, sub pena amissionis causae trahere praesumat; poenae etiam simili subiaceat reus, si sponte ad iudicium fořense se peractorem, qui non sit homo ecclesiae, trahi patiatur. Verum cum nullus stipendiis propriis⁶⁾ cogatur militare, statuimus, quando praepositum per se vel per suos extra civitatem pragensem pro disbrigatione aut defensione bonorum capituli ecclesiae nostrae memoratae aut personarum ipsius etiam extra capitulum existentium continget⁷⁾ proficisci, si praelatus aut canonicus foret, is, cuius bona disbrigantur aut defensantur, praeposito et suis iuxta facultatem suam expensas ministrabit. Minister vero ad ipsarum praestationem non sit astrictus, si eius redditus grossi summam sexagenarum quindecim census annui non excedunt. Volentes, quod praepositus secundum qualitatem negotii personarum et evectiōnum⁸⁾ numerum aliquatenus non excedat, in hoc ipsius conscientiam onerantes. Quamvis autem ipse praepositus, qui infra annum a suae promotionis principio presbyter esse debet, nisi de nostra licentia secus esset, non sine causa pro maiori post nos in ecclesia habeatur praelato, quod liquet ex eo, quia primam vocem habet in capitulo, ad offertorium omnes praecedit, et in processione tamquam maior subsequitur. In sollemnitatibus⁹⁾ etiam, quando nos abesse

¹⁾ *disbrigare* = a molestia et lite liberare. Cf. Du Cange Glos.
²⁾ *B* molestiae. ³⁾ *B* om. ⁴⁾ *B* moveretur. ⁵⁾ *A* supra hac. ⁶⁾ *B* propriis stipendiis. ⁷⁾ *B* contingenter. ⁸⁾ *B* erectionum. ⁹⁾ *A* sollemnitatibus, *B* solempnitatibus.

contingit, primam antiphonam incipit, et in privilegiorum subscriptionibus ceteris de capitulo praeponi consuevit, nullam tamen iurisdictionem dinoscitur habere in ipsum¹⁾, qui etiam, ex quacunque causa fuisse absens, ex quadam consuetudine, quae potius corruptela est dicenda, funerales nichilominus²⁾ capiebat portiones, nos id iuri contrarium fore videntes statuimus, quod praepositus in absentia, nisi propter evidentem ecclesie³⁾ utilitatem seu personae suae infirmitatem aut alias iustum et rationabilem corporis necessitatem absens foret, quod conscientiae suae duximus relinquendum, praedictas de cetero funerales non percipiat portiones, qui etiam in domo praepositurae, quae est in minori⁴⁾ civitate pragensi, vel in ea, quae consistit ante fores eiusdem ut, eo frequentius et commodius nostram possit visitare ecclesiam, et non alibi, debet facere residentiam personalem, nisi a residentia huiusmodi a nobis licentia petita pariter⁵⁾ et obtenta foret excusatus. Curare etiam debet ipse praepositus, quod missa iuxta dispositionem bonae memoriae domini Hinkonis olim episcopi olomucensis in capella domus praepositurae in Ugezd⁶⁾ per presbyterum idoneum expleatur taliter, prout in littera capituli nostrae ecclesiae super hoc facta plenius continetur, quem sine causa legitima et 'evidenti nolumus removeri per ipsum; ubi autem ipse praepositus in procuratione missae huiusmodi foret negligens et remissus, ex tunc dispositionem bonorum huiusmodi cum suo honore ad capitulum nostrae ecclesiae volumus pertinere.

De oneribus⁷⁾ praepositi pragensis.

Praepositus pragensis ad certas cappas et superpelicia⁸⁾ multaque alia ac diversa expensarum onera⁹⁾ ipsi ecclesiae, decano, canonicis et ministris ipsius olim tenebatur, postmodum tamen per dictos decanum et capitulum extitit ordi-

¹⁾ *A, C* ipsam. ²⁾ *A, C* nichilominus. ³⁾ *B* ad necessitatem et.
⁴⁾ *B* maiori. ⁵⁾ *B* prout. ⁶⁾ *A, C* Vgezd, *B* Vgyezd. ⁷⁾ *A* honeribus
⁸⁾ *B* superpellitia, *D* superpelicia. ⁹⁾ *C* honera.

natum, ut¹⁾ omnibus iisdem²⁾ oneribus³⁾ ad unam summam pecuniae redactis, duobus prandiis, quorum unum in die⁴⁾ dominica infra octavas festivitatis Corporis Christi et aliud in dominica proxima post purificationem virginis gloriosae, quae adhuc iuxta praefatas consuetudines ministrare tenetur, dumtaxat exceptis centum sexaginta marcas graves, sexaginta quatuor grossos pro marca qualibet ponendo, annis singulis solvere tenetur, maxime quoad praepositum absentem et non personaliter residentem⁵⁾, nam residenti et praesenti capitulum ex causa rationabili et vera in praedicta summa gratiam facere poterit, prout sibi videbitur expedire. Nos itaque ordinationem huiusmodi ad instantiam dictorum ordinantium approbantes et ne per retardationem solutionis pecuniae memoratae illi, qui de ipsa participant, et praesertim ministri, qui in redditibus et facultatibus non abundant⁶⁾ incommodum successivis temporibus patiantur, eorundem super hoc supplicatione permoti, dicti ordinationi statuentes adicimus,⁷⁾ quod praepositus, qui nunc est, vel qui pro tempore fuerit, medietatem summae pecuniae praedictae in sancti Georgii et etiam medietatem in sancti Galli festivitatibus aut saltem infra quindecim dies quodlibet dictorum festorum immediate sequentes in sacristia praefatae ecclesiae consignare et reponere teneatur inter personas praefatas iuxta morem servatum hactenus⁸⁾ dividendas, alias autem praepositus praefatus, nisi in dictis terminis praedicta fecerit cum effectu, vel nisi infra eosdem terminos, beatorum scilicet Georgii et Galli, coram capitulo causa rationabilis de impotentia solutionis vel alia per eum allegata fuerit et probata, ex tunc eo ipso ingressum ecclesiae sibi noverit interdictum, qui si infra alios quindecim dies moram purgare neglexerit, ex tunc a tractatibus capituli et perceptione portionum sit exclusus,

¹⁾ B ad (pro). ²⁾ A eisdem. ³⁾ C honeribus. ⁴⁾ B om. ⁵⁾ In A verba „personaliter residentem“ a scriba omissa, a correctore coaevo suppleta sunt in margine. ⁶⁾ A, B habundant. ⁷⁾ A, C addicimus. ⁸⁾ A actenus.

quas poenas si ulterius per alios quindecim dies praedictos dies quindecim¹⁾ immediate sequentes non purgaverit cum effectu, excommunicationis sententia innodatus existat ipso facto, quam, aut²⁾ praemissorum aliquid si demum sustinuerit animo indurato, archiepiscopus ad requisitionem et informationem capituli alias aggravationum sententias procedat ulterius contra ipsum. Adicentes,³⁾ quodsi capitulum damna⁴⁾ aliqua aut expensas propter non solutionem onerum praedictorum incurrit, ad refusionem⁵⁾ ipsorum teneri eundem. Adicimus⁶⁾ etiam praedictis, si praepositus damna⁷⁾ aliqua in bonis praepositurae pertulerit fide de damno seu damnis huiusmodi capitulo sufficienter facta, praepositum pro parte media et capitulum pro alia media et non amplius in ipsis restaurazione esse astrictum. Tenetur etiam ipse praepositus ultra praedicta colendam⁸⁾ dare ministris et clericis choribus et bonifantibus, prout honori suo viderit expedire. Item pascit quatuor clericos chorales singulis diebus in coena et in prandio, sive praesens fuerit sive absens. Dat etiam cuilibet matronarum ecclesiae duos strichones⁹⁾ siliginis et circa carnisprivium unum salsutum et peciam carnium porcinarum, quae hyzdie vulgariter¹⁰⁾ dicitur, et insimul omnibus matronis eisdem duos grossos et duos pisarum strichones. Campanatoribus vero in antiquis ecclesiae praepulsationibus infrascriptis dat prandia et finito prandio unam mensuram cerevisiae et aliam pro collatione, quae mensura weydro¹¹⁾ seu okow vulgariter¹²⁾ nominatur. Sunt autem antiquae praepulsationes ecclesiae haec,¹³⁾ quae sequuntur: In festo Resurrectionis Domini cum duobus diebus immediate sequentibus, in octava Paschae, in die Ascensionis,¹⁴⁾ in die Penthecostis cum duobus diebus immediate sequentibus, Trinitatis et dedi-

¹⁾ B om „praedictos dies quindecim“. ²⁾ B quorum autem. ³⁾ A, C Addicentes. ⁴⁾ A, B, C dampna. ⁵⁾ B refectionem. ⁶⁾ A, C Adicimus. ⁷⁾ A, B, C dampna. ⁸⁾ B collendam. ⁹⁾ B strich. ¹⁰⁾ A vulgariter. ¹¹⁾ C wedro. ¹²⁾ A vulgariter. ¹³⁾ B om. ¹⁴⁾ B ad Domini.

cationis Ecclesiae festis, in Nativitatis¹⁾ et Epiphaniae festis, item in festivitatibus sanctae Mariae, videlicet Anuntiationis, Nativitatis, Assumptionis et Purificationis, item in festis patronorum Viti, Wenceslai, Adalberti, Ludmillae, Quinque fratrum et beati Procopii, item Johannis Baptistae, Michaelis,²⁾ in Cosmae et Damiani festivitatibus, apostolorum omnium³⁾ item Laurentii, Georgii, Mauriti, Inventionis et exaltationis sanctae Crucis, Omnia sanctorum, Martini, Nicolai, Margaretae, Katherinae, Mariae Magdalena, dedicationis capellae sancti Wenceslai, translationis sanctorum Wenceslai et Adalberti, alationis reliquiarum, in octava sancti Wenceslai et sancti Grisogoni festis.⁴⁾ Novae vero sunt in festivitatibus quatuor doctorum, item Lucae et Marci euangelistarum, Conceptionis sanctae Mariae, Corporis Christi et sanctae Marthae.

De officio decani pragensis ecclesiae.

Decanus vero, ad quem divini officii dispositio et negligentiarum circa illud commissarum correctio pertinet, debet a die confirmationis suae infra mensem inchoando apud⁵⁾ ipsam ecclesiam continuo residere et officio nocturno pariter et diurno iuxta posse suum interesse ac infra annum ad sacerdotium promoveri, et ubi per nos vel aliquem ex nostris suffraganeis aut aliquem abbatum missarum sollemnia⁶⁾ seu alia divina officia in sollemnitatibus,⁷⁾ diebus videlicet illis, quibus ad hoc per nos vel eos tenemur, ut superius est expressum, non possent⁸⁾ propter nostram vel eorum absentiam aut aliud impedimentum in ea celebrari, decanus ipse per se vel per alium canonicum hebdomodarium⁹⁾ impedimento existente, canonico etiam hebdomadario¹⁰⁾ ex causa legitima, quod ipsius conscientiae relinquimus, facere non valente, per alium concanonicum, quo impedito aliquis

¹⁾ B ad Christi. ²⁾ A Michahelis. ³⁾ B „Michaelis, Cosme et Damiani, in festivitatibus apostolorum omnium.“ ⁴⁾ B festi. ⁵⁾ A apud. ⁶⁾ A sollempnia, B solempnia. ⁷⁾ A sollempnitatibus. ⁸⁾ A possunt, B posset. ⁹⁾ A, B, C ebdomadarium. ¹⁰⁾ A, B, C ebdomadario.

ex mediis praebendatis vices nostras suppleat in hac parte. Ad decani etiam spectat officium in causis necessariis et utilibus capitulum convocare, ad cuius vocationem omnes de capitulo venire tenentur in virtute praestiti iuramenti, et quotiens¹⁾ aliqua negotia capitulum tangentia minora et plana occurrerint,²⁾ quorum expeditio haberi non possit nisi impensis mediantibus et expensis, ne capitulum ea occasione³⁾ necesse habeat congregare, poterit mandare sacristae cum canonicis, qui tunc praesentes fuerint in ecclesia, ut in expeditione ipsorum de communi pecunia ad summam unius sexagenae grossorum pro vice qualibet impendat pariter et expendat, rationem de expensis huiusmodi in capitulo generali, quod proxime occurrerit⁴⁾ facturus. Ad eum praeterea, vel cui committendum duxerit, pertinet investire seu installare et in possessionem corporalem mittere praelatos, canonicos et ministros ecclesiae. Cui si praedictorum aliquis vestem aut munus aliud quocunque ex liberalitate dare voluerit, praedictis actibus totaliter expeditis,⁵⁾ reputamus honestum, eos tamen invitos ad hoc faciendum per eum coartari⁶⁾ posse penitus inhibemus. Eadem cum⁷⁾ vicarias canonicorum vacare contingere,⁸⁾ statuto, quod infra sub rubrica de vicariis canonicorum sequitur, salvo, tenentur ipsi canonicci tantum de gremio ecclesiae infra iuris terminum ad illas personas idoneas⁹⁾ praesentare, quae in praesentia canonicci praesentantis et cantoris ecclesiae examinatae per ipsum, si idoneae¹⁰⁾ forent repertae, admitantur, alias indignis repulsis in carum locum personas idoneas et etiam de gremio ipsius ecclesiae, et non aliunde, tenebitur pro vicaris depudare. Mortuo etiam vicario canonicci in remotis agentis, de cuius vicino adventu spes non habetur, decanus de vicario, modo quo supra, statim providebit ecclesiae, etiam termino superius expresso non exspectato, prout hactenus, ut dicitur,

¹⁾ A quo ciens. ²⁾ B occurunt. ³⁾ B ratione. ⁴⁾ B occurrit.

⁵⁾ B expletis. ⁶⁾ A, B, C coartari. ⁷⁾ B loco „inhibemus. Eadem cum . . .“ habet „inhibemus eidem. Cum . . .“ ⁸⁾ A contingere; D, E contigerit. ⁹⁾ A, C ydoneas. ¹⁰⁾ A, C ydoneae.

fuit tentum et servatum; verum si canonicus infra iuris terminum non praesentaret,¹⁾ lapso termino decanus de persona idonea²⁾ providebit secundum modum et formam iam praemissam.³⁾ Cedente autem vel decedente vicario canonicus illico infra tempus praeresentationis praedictum de persona idonea⁴⁾ provideat, ne ecclesia, quantum ad personam vicarii cedentis aut decedentis, obsequio debito fraudetur, qui tempore officii seu servitii sui pro suis laboribus portiones cum vicariis⁵⁾ capiet, quousque de alio vicario foret provisum, hoc ipsum circa vicarios praelatorum servare volentes. Spectat etiam ad decani officium, quotiens⁶⁾ sollemne⁷⁾ funus occurrit, de pulsu campanarum disponere et pro sepeliendis corporibus, principum et archiepiscoporum videlicet intra ecclesiam, praelatorum autem in capitulo, sed canonicorum necnon ministrorum et clericorum maiorum seu etiam beneficiorum ecclesiae in ambitu, ceterorum vero in cimiterio extra ambitum locum congruum assignare. Instituit etiam et destituit ex causis legitimis matronas ecclesiae, de quarum officio loco suo aliqua inferius etiam submittemus. Nec aliquis litteras, cuiuscunque tenoris extiterint, eo irrequisito, ut horam competentem lectioni earundem assignet, ne divinum officium, quod dividi non debet, perturbetur, in ecclesia publicare valeat antedicta. Providentes insuper, ne ea, quae cultui divino, pia fidelium devotio condonavit, per ministros ecclesiae, quorum sunt custodiae commendata, dissipentur⁸⁾ aut usibus aliis latenter applicentur, statuimus quod decanus ipse a die confirmationis sua infra trium mensium spatium, assumptis sibi duobus canonicis senioribus, qui apud⁹⁾ ipsam ecclesiam residentiam faciunt personalem,¹⁰⁾ de universis mobilibus rebus ecclesiae inventarium faciat, quod suo et ipsorum canonicorum sibi in hoc assistentium sigillo fideliter consignatum¹¹⁾ in archivis ecclesiae statim

¹⁾ B presentatur. ²⁾ A, C ydonea. ³⁾ D praemissas. ⁴⁾ A, C ydonea. ⁵⁾ D vicario. ⁶⁾ D, E quoties. ⁷⁾ A sollempne, B solempne. ⁸⁾ B dispergantur. ⁹⁾ A, C apud. ¹⁰⁾ B speciale. ¹¹⁾ A consignatum et . . . B consignari et . . .

reponere teneatur, ac huiusmodi res ecclesiae de triennio in trienium una cum eisdem vel aliis duobus canonicis revidere teneatur. Quotiens etiam rebus ipsis novus custos aut sacrista fuerit deputandus, easdem conscriptas sub suo et duorum huiusmodi canonicorum testimonio custodi novo aut sacristae fideliter et diligenter conservandas teneatur sub certo numero designare. Praemissis addendo statuimus, quod decanus ipse singulis annis apparatum singulorum altarium conspiciat et conscribi faciat, et si qua desperita seu distracta repererit, restaurari faciat universa, distractores et desperitos huiusmodi poena debita coercendo.¹⁾ Insuper cum littera quaecunque et a quoecunque praeposito, decano et capitulo dirigitur, sub poena periurii praepositus aut decanus vel canonicus coniunctim seu divisim, nisi in eorum, quibus et ad quos dirigitur, praesentia ipsam aperire aut legere non praesumant.

De oneribus decani pragensis.²⁾

Decanus singulis annis de villa Polehrad³⁾ solvit sex marcas grossorum pragensium⁴⁾ in Adventu Christi, eo die videlicet, quo in vesperis ad Magnificat antiphonam »O sapientia« incipit, dat pitantiam⁵⁾ ministris et clericis ecclesiae. Infra festum Natalis Domini eisdem personis ecclesiae, quibus et praepositus dat colendam iuxta decentiam sui status. Singulis etiam diebus in prandio et in coena pascit duos chorales clericos, non quotidie⁶⁾ eosdem numero, sed alternis vicibus nunc hos nunc illos, quos custos chori duxerit ordinandos. Explet etiam ipse decanus et alia onera, quae in regula ecclesiae continentur, ad quam regulam ipse personaliter immediate post primam cum praelatis, cano-

¹⁾ A, B, C cohercendo. ²⁾ A erronee: De officio decani Pragensis ecclesiae. B Se quitur de oneribus decani rubrica. ³⁾ B Polihrad. ⁴⁾ B om. ⁵⁾ Pitantia vel pictantia, portio monachica in esculentis ad valorem unius pictae (monetae comitum Pietaviensium minutissimae fere omnium monetarum), dein cibus generatim, pastus, refectio. Du Cange III, pars I. col. 257–258. ⁶⁾ A, B cotidie.

niciis, ministris installatis et hebdomodariis,¹⁾ qui ibidem pro tunc praesentes fuerint, ad locum solitum se conferat, ipsius lectionem auditurus, in qua nullus impositionem anniversarii seu memoriae etiam cuiuscunque personae sine ipsius decani conscientia facere praesumat, alias in poenam unius sexagenae grossorum pro fabrica ecclesia nostrae incidit eo ipso.²⁾ Adicientes,³⁾ quod testamenta seu legata facta ecclesiae, ne per oblivionem vergant in abusum, per eum ipsi regulae inserantur infra mensem.

De officio et oneribus archidiaconi pragensis.

Archidiaconus pragensis infra annum a die possessionis pacifice ipsius archidiaconatus adeptae ad diaconatus⁴⁾ ordinem, alias eodem sit ipso facto privatus, se faciat promoveri. Qui quidem ratione officii sui, si praesens est, alias vices eius gerens, vel is, cui ipse duxerit committendum, in ordinatione clericorum pronuntiat⁵⁾ clericos ordinandos. In matutinis sancti Sabbati lamentationem, quae incipit »Oratio Jeremiae prophetae« et ipso die ante benedictionem fontis hymnum⁶⁾ »Exultet iam angelica«, si praesens est, alias aliquis ex archidiaconis vel canonicis aut installatis de ecclesia praemissa, cantat sub nota, cui ipse archidiaconus de quatuor grossis providebit. In sollempnitatibus,⁷⁾ cum archiepiscopus personaliter officiat, ipse cum scholastico⁸⁾ facit officium, praecentorum. Singulis etiam diebus in prandio et coena pascit duos clericos chorales vicibus alternis, recipiendo scilicet nunc hos nunc illos. Iuridictio vero sua, quam extra ecclesiam habet in archidiaconatu suo, in libello⁹⁾ nostrarum constitutionum provincialium,¹⁰⁾ in quo etiam iurisdictionem aliorum archidiaconorum nostrae dioecesis explicavimus, est descripta.

¹⁾ A, B, C ebdomadariis. ²⁾ B loco „eo ipso“ habet „ipso facto“.

³⁾ A, B, C Addidentes, D Adjacentes, E Adjacentes. ⁴⁾ A dyaconatus. ⁵⁾ B prenuntiat. ⁶⁾ A ympnum, B impnum. ⁷⁾ A sollempnitatibus. ⁸⁾ A scolastico. ⁹⁾ A om „in libello“, B loco „in libello“ habet in statuto“. ¹⁰⁾ B om provincialium.

De officio et oneribus scholastici pragensis.¹⁾

Scholasticus ecclesiae nostrae, qui non tenetur aliter ad susceptionem sacerdotii, quam praepositus ratione praelaturaue sua, cancellarius est capituli et debet habere unam clavem de capsa, in qua reservatur sigillum capituli, aliam decanus et tertiam canonicorum aliquis per capitulum ad hoc specialiter deputatus. Reficit, et etiam cum opus est, de novo construit una cum capitulo, si tamen est canonicus praebendatus, et tunc solum iuxta ratam eum veluti alium canonicum concernentem, scholas ecclesiae pragensis, et hiemis²⁾ tempore, etiam si canonicus praebendatus non sit, de straminibus pro choro sancti Viti, quamdiu expedit ad sufficientiam, providere tenetur, duos clericos chorales in coena et prandio, si est canonicus praebendatus nostrae ecclesiae, seu etiam extra ipsam habens competentia³⁾ beneficia et duo minime vel unum pingue, ut supra praediximus⁴⁾, singulis diebus⁵⁾ pascere tenetur. De causis omnium rectorum scholarum civitatis et dioecesis pragensis et suburbiorum eius tamquam eorum ordinarius iudicialiter habet cognoscere et ipsas ratione praevia terminare. Rebelles per suspensionem a rectoria⁶⁾ scholarum compescendo, quam si per unum mensem animo sustinuerint indurato, regimine privare poterit rectoriae.⁷⁾ Ad quem etiam examen seu approbatio rectorum scholarum pertinet, vel eum, cui vices suas commiserat in hac parte.

De potestate capituli pragensis et quod praepositus, archidiaconus et scholasticus habent vocem in capitulo ratione suarum dignitatum.

Praelatorum officiis ac oneribus,⁸⁾ prout quemlibet eorum concernunt in specie, breviter pertractatis, ea, quae capitulum ut capitulum et demum, quae canonicorum et

¹⁾ D ad regula. ²⁾ A hyemis. ³⁾ A copotencia. ⁴⁾ Ita A, C: B diximus, D, E proximis. ⁵⁾ B om „singulis diebus“. ⁶⁾ B rectura. ⁷⁾ B loco „regimine privare poterit rectoriae“ habet „privare poterit rectura“. ⁸⁾ A honeribus.

ministrorum quemlibet in specie concernunt, brevissime duimus perstringenda. Profitemur enim, quod ecclesia pragensis destituta pastore seu praelaturis de capitulo, videlicet praepositura, decanatu, archidiaconatu pragensi ac scolastria¹⁾ vacantibus, capitulum posse²⁾ libere eligere de ecclesia vel extra personas idoneas,³⁾ quas honori et utilitati ecclesiae melius⁴⁾ noverit profuturas, quae praelaturis praeficiantur iam dictis, declarantes praepositum, archidiaconum pragensem ac scholasticum sic praefectos — de decano enim non revocabatur in dubium — ratione praelatarum suarum vocem habere in capitulo, cum ipsi censeantur columnae⁵⁾ ecclesiae, et sic ad ipsos⁶⁾ commodum et incommodum ecclesiae principalius pertinet, cui per tractatus maturos capitulo providetur. Quamvis autem decanus ratione decanatus, etiam si canonicus praebendatus non sit, canonicas capiat portiones, praepositus tamen, archidiaconus et scholasticus, nisi sint canonicci praebendati, ex consuetudine hactenus tenta inconcusse ab ipsis penitus excluduntur. Eligit etiam capitulum ipsum personas idoneas⁷⁾ in canonicos ad praebendas vacantes, regali dumtaxat praebenda excepta, confert officia omnia et altaria in ecclesia, custodia pragensi et vicaria nostra, nec non sanctorum Silvestri et Laurentii altaribus aliisque archidiaconatibus⁸⁾ praeter pragensem, quae omnia ad archiepiscopi, vicaria praepositi, sanctae Trinitatis et sancti Stanislai capellis, quae ad praepositi, item vicaria decani ac altaria capellae omnium Sanctorum in ambitu pragensi, cui per duos deservitur ministros, quae ad decani, et vicaria scholastici, quae ad ipsius scholastici collationem pertinere noscuntur, dumtaxat exceptis.

Qui possunt ad beneficia in ecclesia pragensi sita praesentare perpetuo, et qui non.

Nulla persona, regibus Boëmia⁹⁾ et eorum heredibus ac praelatis ecclesiae, quos honorari praerogativa congruit¹⁰⁾ ampliori, dumtaxat exceptis, ad beneficia, quae quis in ipsa

¹⁾ *B* scolasteria. ²⁾ *B* potest. ³⁾ *A* ydoneas. ⁴⁾ *B* om „melius“. ⁵⁾ *A*, *B* columpnae. ⁶⁾ *B* eos. ⁷⁾ *A* ydoneas. ⁸⁾ *A* archidiaconatibus. ⁹⁾ *C* Bohemie. ¹⁰⁾ *B* congerit.

ecclesia canonice de novo creaverit seu fundaverit, nisi tantum vitae suae tempore, ius habeat praesentandi. Nec is ius huiusmodi in alios, quam in archiepiscopum vel capitulum seu aliquos ex praelatis ipsius ecclesiae, nostro nichilominus¹⁾ et capituli ecclesiae nostrae ad hoc accidente consensu, facultatem habeat transferendi.

Ad quem pertinet²⁾ administratio vacante sede archiepiscopali et aliis praelaturis et beneficiis quibusunque vacantibus in ecclesia nostra.

Sede archiepiscopali vacante spiritualium et temporalium sedis ipsius administratio ad capitulum, personam seu personas, quam seu quas ipsum capitulum ad hoc duxerit deputandam seu deputandas, dinoscitur pertinere. Praepositura vero, archidiaconatu aut scholastria³⁾ vacantibus seu vacante ad decanum et unum de capitulo, quem capitulum ad hoc deputaverit, administrationem ipsorum seu ipsius pertinere declaramus. Ipso etiam decanatu vacante ad praepositum et unum de capitulo similiter per capitulum deputando⁴⁾ ipsius administratio pertinet. Exercitum vero curae, quae decanatu et archidiaconatu praedictis imminet,⁵⁾ vicedecanus et vicearchidiaconus a nobis vel vices nostras gerentibus recipere debent et tenentur. Praebendarum autem canonicalium, obedientiarum, altarium seu aliorum quorumcunque beneficiorum in ecclesia vacantium custodia — eis tamen,⁶⁾ quae ad nostram collationem pertinent, de quibus supra mentionem fecimus, dumtaxat exceptis, quorum custodia ad nos spectat, — ad decanum solum ex antiqua consuetudine noscitur pertinere.

Qui tenentur⁷⁾ ad procurationem capparum de serico.

Cum ecclesia nostra auxiliante Deo in metropolim sit erecta, decens et iustum est, ut ipsa in antea eo decentio-

¹⁾ *A*, *C* nichilominus. ²⁾ *B* pertineat. ³⁾ *A* scolastria, *B* scolasteria. ⁴⁾ *B* deputandum. ⁵⁾ *B* imminet. ⁶⁾ *B* tantum. ⁷⁾ *A*, *B* teneantur.

ribus fulciatur ornamentis, quo aliis est celsiori dignitate praelata, statuimus itaque, quod archiepiscopus consecratus de novo ¹⁾ consecrationis suaee, ceteri praelati ecclesiae et ²⁾ archidiaconi in eadem, nec non canonici etiam non praebendati, insuper custos et ministri, qui canonicales integras percipiunt portiones, cuiusmodi noster vicarius et magister scholae ³⁾ esse noscuntur, a receptionis suaee tempore infra trium mensium spatium, archiepiscopus videlicet et praelati secundum status sui decentiam, canonici vero et alii ad valorem trium sexagenarum ad minus cappam sericeam eorum quilibet emere et omni tergiversatione aut excusatione postpositis, custodiae sacristae ecclesiae effectualiter consignare ⁴⁾ teneantur, alias archiepiscopus lapso termino praedicto, ⁵⁾ decem sexagenas grossorum pragensium fabricae pragensis ⁶⁾ infra octo dierum spatium praedictos tres menses immediate sequentium consignare ⁷⁾ teneatur, ceteri vero ab ingressu ecclesiae tamdiu sint suspensi, donec, quod praemittitur, ficerint cum effectu.

Qualiter providendum sit ruinis sumptuosis
fabricae pragensis.

Cum autem nos et capitulum nostrum ruinis sumptuosis fabricae ⁸⁾ ecclesiae nostrae occurrere debeamus, nos circa hoc de oportuno remedio providere volentes, ut fabrica ecclesiae nostrae noviter inchoata, cuius structurae insititur, eo celerius ad laudem et gloriam omnipotentis Dei et beatissimorum martyrum patronorum nostrorum Viti, Wenceslai atque Adalberti possit consumari, statuimus, quod archiepiscopus a suaee promotionis principio quinquaginta sexagenas grossorum pragensium, praepositus, decanus, archidiaconus, scholasticus et custos, si non fuerint actu apud ⁹⁾ ecclesiam residentes, oneribus ¹⁰⁾, quibus ecclesiae sunt obnoxii, ante omnia deductis, medietatem omnium

¹⁾ B ad die. ²⁾ B om „et“. ³⁾ A, B, C scole. ⁴⁾ B assignare.
⁵⁾ B praescripto. ⁶⁾ B ad ecclesiae. ⁷⁾ B assignare. ⁸⁾ B om. ⁹⁾ A apud,
¹⁰⁾ A honeribus.

fructuum, ubi autem residentiam facerent ¹⁾ personalem, eorum quilibet, videlicet praepositus decem, decanus quinque, archidiaconus quinque, et custos quinque sexagenas grossorum praedictorum infra unius anni spatium a tempore possessionis adeptae, scholasticus vero duas et canoniconum quilibet noviter assecutus praebendam, oneribus similiter, si quae eisdem incumbunt primo deductis, omnes ²⁾ fructus primi anni partis ³⁾ eum contingentis, ⁴⁾ in quibusunque rebus consistant, seu undecunque et qualitercumque proveniant, anno gratiae pro canonico defuncto more solito reservato, dictae fabricae, seu personis, quibus cura eius fuerit commissa, assignare et solvere teneantur. Ubi autem canonicus residentiam personalem ficeret, ex tunc medietatem medietatis, eum ⁵⁾ primo anno contingentis ⁶⁾, fabricae similiter infra tempus praedictum assignabit. Contrarium faciens, sive praelatus sive canonicus fuerit, a perceptione fructuum omnium beneficii sui tamdiu sit suspensus, quoisque, quod praemittitur, effectui debito curaverit mancipare. Opere autem fabricae expedito pecunia sic obveniens in sacristia sub tribus clavibus superius in eo, ubi agitur de officio scholastici, ⁷⁾ expressis, fideliter conservetur et in usus fabricae de consensu archiepiscopi et capituli expendatur.

An praelati, canonici et ministri ecclesiae pauperes suos exactionare ⁸⁾ possint.

Nullus praeterea praelatorum, canonicorum seu etiam ministrorum ecclesiae in homine seu hominibus sui beneficii aliquod subsidium, si praelatus foret, aut minister, sine archiepiscopi, qui fuerit pro tempore, canonicus autem sine capituli licentia exigere et recipere audeat vel praesumat; contrarium faciens duplum eius, quod recipit, decano et capitulo infra mensem sub poena periurii assignare teneatur,

¹⁾ B fecerint. ²⁾ B omnis. ³⁾ B partem. ⁴⁾ B contingentem.

⁵⁾ B loco „medietatem medietatis, eum . . .“ habet „medietatem, medietatem enim . . .“ ⁶⁾ B contingentem. ⁷⁾ B de scolastici officio.

⁸⁾ Exactionare aliquem = exigere ab aliquo.

qui, eo eis, a quibus est receptum, restituto, residuum in communem utilitatem ecclesiae sub poena praedicta convertere non obmittant.¹⁾ Nec aliquis eorundem seu quorumcunque clericorum ecclesiae nostrae arma offensibilia in ecclesia vel etiam extra, cum hoc alias iure communi prohibeatur clericis, deferre audeat²⁾ sine nostra speciali licentia, nisi extra civitatem foret in itinere constitutus; qui si secus fecerit, semel tantum per decanum, ut arma huiusmodi deponat, requisitus, ab ingressu ecclesiae eo ipso per unum mensem sit suspensus.

De inventario.

Ut autem rerum ecclesiae habeatur plenior certitudo et easdem tollatur occulte materia distrahendi, statuimus, ut archiepiscopus, qui foret pro tempore, in principio sui regiminis de clenodiis et rebus sacristae custodiae commendatis, ceteri autem paelati, canonici et ministri ecclesiae ac eorum quilibet statim post receptionem suam de universis redditibus grossis sui beneficii, nec non rebus mobilibus, si quas in bonis beneficii huiusmodi, quod adipiscuntur,³⁾ invenerint, inventarium sufficiens faciant sub sua fidei sacramento eius⁴⁾ copiam praepositus aliisque paelati et canonici psius capitulo, ministri vero decano infra mensis spatium a die requisitionis per capitulum vel decanum super hoc sibi facta,⁵⁾ quavis excusatione cessante, facturus et assignaturus⁶⁾ cum effectu.

De sindico et notario capituli.

Statuimus insuper, ut capitulum nostrae ecclesiae sindicu et notarium publicum, idoneos⁷⁾ tam in forensi quam in iudicio ecclesiastico super certo salario habeant, quos revocare possint et mutare quotiens opus foret, salario tamen ipsis pro rata temporis assignato.

¹⁾ B obnitatur. ²⁾ B audeant. ³⁾ B om „quod adipiscuntur.“
⁴⁾ B cuius. ⁵⁾ B facte. ⁶⁾ B facturi et assignaturi. ⁷⁾ A ydoneas.

De praerogativa canonicorum in sacris ordinibus constitutorum.

Cupientes, ut canonici nostrae ecclesiae eo fixius ferventiusque ad divinum servitium se disponant, quo spe praemii invitari aut metu poenae ad illud magis viderint se arctari, in hoc itaque iuri communi aliquid distinctionis apponentes, statuimus, quod nullus praelatus aut canonicus nostrae ecclesiae, cuiuscunque praeminentiae, dignitatis aut conditionis existat, ante susceptum subdiaconatus ordinem vocem in capitulo aut stallum in choro possit vel debit obtinere, decernentes, installatum posterius, in sacris tamen constitutum ordinibus, in stallo, optione et aliis iuribus canonicalibus debere praecedere prius installatum, in minoribus ordinibus constitutum, licet constituto in minoribus de canonicatu prius alio sit provisum, prout hoc ipsum de consuetudine hactenus in ecclesia nostra est servatum. Inhibentes nihilominus sub poena periurii, quod paelati et canonici ecclesiae nostrae,¹⁾ personae cuiuscunque praeminentiae, dignitatis aut conditionis existat, stallum non possint concedere, nisi caractere subdiaconalis²⁾ ordinis esset insignita, et quum interdum aliqui ex canonicis nostrae ecclesiae contra laudabilem ecclesiae nostrae consuetudinem, qua³⁾ posteriori installati inferiores esse debent prius installatis, ex quadam indiscreta reverentia contra iuramentum proprium de laudabilibus ecclesiae consuetudinibus servandis per eos praestitum, temeritate propria in vituperium et praediudicium aliorum venientes, posteriori installatos praferunt⁴⁾ prius installatis, nos hoc propter⁵⁾ materiam dissidii⁶⁾ ac⁷⁾ aliorum⁸⁾ malorum, quae ob hoc verisimiliter suscitari possunt, abolere ac⁹⁾ intercipere volentes, praecipimus, quod talia de cetero per quemcunque non praesumantur. Si quis

¹⁾ Ita C, D, E; A, B om „nostra est servatum. Inhibentes . . . nostra.“ ²⁾ A subdiaconalis. ³⁾ B per quam. ⁴⁾ B anteferunt. ⁵⁾ B aliter. ⁶⁾ A, C discidii. ⁷⁾ B et. ⁸⁾ In A verba „venientes . . . dissidii ac aliorum“ incuria scriptoris omissa a coaevo correctore suppleta sunt in margine, attamen a ligatore libri partim abscissa sunt. ⁹⁾ B et.

enim ei, quod praemittitur, contrarium fecerit, is, cuiuscunque dignitatis, conditionis aut status existat,¹⁾ ex tunc omnibus canoniceis nostrae ecclesiae tunc exstantibus in stallo sit ultimus, eo, quem sibi sic praferre voluit, in suo sine aliorum praeiudicio stallo remanente.

De optionibus.

Consuetudinem ecclesiae nostrae, per quam antiquioribus ecclesiae ipsius canoniceis etiam absentibus iuxta suae installationis ordinem praebendas et oboedientias, quotiens vacabant, optare licebat, quamvis iure fulciatur et certam quoad²⁾ residentes in se contineat aequitatem, tamen quia ipsam damnosam³⁾ ecclesiae experimento didicimus, cum in ea plures praebendae et oboedientiae sint aliis longe minores, quae per negligentiam easdem⁴⁾ tenentium, qui ad pinguiores quotidie⁵⁾ sperant se venturos, tendunt ad peius, et absentes deservientibus ecclesiae facit pares, modificare volentes, de fratum nostrorum consilio statuimus, quod nullus canonicorum de cetero, nisi qui prius saltem per unum annum continuum apud⁶⁾ ecclesiam vel ad medium miliare de prope divina in eadem visitando, residentiam fecerit personalem, tempore vacationis praebende vel oboedientiae actu resideat, nec hiis⁷⁾ etiam toto vitae suaे tempore, nisi pro una vice tantum praebendam, oboedientiam vero quotienscunque occurrit iuxta antiqui statuti formam optandi habeat facultatem, decernentes praelatos residentes, canonicales praebendas habentes, in praerogativa optionis praebendarum pro una vice dumtaxat, prout praedictum statutum innuit, fore conservandos. Verum ut canonici et alii meliorationem oboedientiarum insistant, statuimus, quod canonicus oboedientarius omnem meliorationem, quam in oboedientia sua quomodocunque et qualitercunque fecerit, soluto onere suae oboedientiae totam utilitatem eiusdem

¹⁾ B fuerit. ²⁾ B loco „quoad“ habet: „quoque ad.“ ³⁾ A, B, C dampnosam. ⁴⁾ B eas. ⁵⁾ A, B cottidie. ⁶⁾ A apud. ⁷⁾ Ita A, C; B, D: „is“; E: „habens“.

meliorationis,¹⁾ quamdiu eandem tenet oboedientiam, in suos usus convertat, de qua melioratione sub poena privationis huiusmodie oboedientiae infra duodecim dies ipse meliorans capitulo fidem clare facere teneatur. Is vero, qui ipso cedente, renuntiante vel decedente, aut alio modo quoconque oboedientiam dimittente, sibi in oboedientia huiusmodi succeserit, etiam de melioratione eadem, quam suus fecit praedecessor ad modum oneris²⁾ oboedientiae, septima videlicet sibi parte tantum retenta, totum residuum eis, quibus debet, persolvat, pro se meliorationem, si quam ultra meliorationem sui praedecessoris fecerit, in totum reservaturus,³⁾ hoc ipsum de aliis successoribus per omnia circa meliorationem huiusmodi observare mandantes. Statuimus insuper, quod oboedientarius quilibet a die captae possessionis ipsius oboedientiae infra quindenam per iuramentum proprium corporaliter ad sancta Dei evangelia per eum praestandum omnes fructus, redditus et proventus oboedientiae suaे una cum omnibus et singulis meliorationibus, si quas fecit suus praedecessor, capitulo distincte et clare dare in scriptis teneatur.⁴⁾ Et nichilominus,⁵⁾ ubi aliqua bona praebendae aut oboedientiae per praedecessorem suum essent quovis modo inbrigata, circa recuperationem ipsorum posse suum, fraude omni postposita, faciat; quod si facere obmiserit, lapso termino praedicto optione ipsa perpetuo sit privatus. Eadem poena canonicum praebendam aut oboedientiam suam sine iuris sollemnitate⁶⁾ cuicunque obligantem seu quovis modo alio inbrigantem,⁷⁾ si hoc infra tempus praedictum capitulo insinuare⁸⁾ neglexerit et pro recuperandis eisdem non fecerit posse suum, volentes percelli. Verum cum dudum capitulariter sit et fuerit ordinatum, quod oboedientarius quilibet tantum septima parte proventuum, nec non culpis, honorantiis, pullis, ovis, caseis, lignis pro foco curiae⁹⁾, araturaе tantummodo¹⁰⁾

¹⁾ B melioritatis. ²⁾ A, B honoris, C honeris. ³⁾ B reservitur

⁴⁾ B loco „et clare dare in scriptis teneatur“ habet: „et clare in scriptis (enumerare) teneatur.“ ⁵⁾ A, C nichilominus. ⁶⁾ A sollempnitate, B solemnitate. ⁷⁾ B, D, E imbrigantem. ⁸⁾ A insinuante. ⁹⁾ B supplet „et“. ¹⁰⁾ B tenimento.

necessariis et foeno ad eandem curiam spectante pro se tentis, de toto residuo capitulo et aliis, quorum interest, teneatur respondere, ne ordinatio huiusmodi quavis ex causa cursu¹⁾ temporis vergeret in abusum, ipsius effectum ad perpetuam rei memoriam praesentibus duximus inserendum.

De poena onera²⁾ non solventium.

Quicunque onus³⁾ oboedientiae, quam tenet, tribus diebus ante terminum, in quo onus huiusmodi explore tenetur, in sacristia plene non deposuerit, seu post terminum infra quindenam causam rationabilem non allegaverit et probaverit eandem, nisi per capitulum de ampliori termino foret induciatus, oboedientia eadem praesentis statuti vigore sit privatus eo ipso sitque perpetuo inhabilis etiam ad oboedientiam aliam quamcunque. Quod in eo, qui onus⁴⁾ oboedientiae in sanctorum Georgii et Galli festis habet deponere, quoad trium dierum spatium tantum locum habere volumus, ipsum tamen, si in terminis iam dictis onus in loco, de quo supra, plene non deposuerit, vel lapso termino sic, ut proxime praemittitur, moram non purgaverit cum effectu, poenis praemissis volumus subiacere ipso facto.

De praerogativa canonicorum residentiam et in studio privilegiato existentium.

Cum autem propter absentiam quorundam canonicorum nostrae ecclesiae, qui solum, dum emolumentum⁵⁾ aliquod debent capere, ad residentiam apud⁶⁾ ecclesiam nostram faciendam se conferunt, quo apprehenso eidem e vestigio validicentes ab ea abfugiunt, propter quod ipsa in divinis officiis, ut de aliis taceamus, non modicum plerumque detrimentum patitur et est passa, nos circa hoc providere volentes, statuimus, quod absentes canonici corporibus⁷⁾ tantum praebendarum suarum deinceps sint contenti. Census vero in purificatione virginis gloriosae ac sanctorum Georgii et

¹⁾ B cursus. ²⁾ A honera. ³⁾ A honus. ⁴⁾ A honus. ⁵⁾ A, C emolumentum. ⁶⁾ A aput. ⁷⁾ B corporalibus.

Galli festis nec non pecuniae de montibus obvenientes inter eos tantum, qui canonicas integras percipiunt portiones, mediis praebendatis inclusis, ac etiam canonicos residentes personaliter apud¹⁾ ecclesiam et divinis officiis, quanto frequentius possunt,²⁾ interessentes, volumus, quod de cetero dividantur. Si quis autem canonicorum non residentium uno mense vel duobus ante aliquod praedictorum festorum ad ecclesiam se conferret,³⁾ residentiam apud⁴⁾ ipsam facturus, ipsum solum pro rata temporis censum in praedictis festivitatibus obvenientium participem fore volumus et non ultra. Eum vero, qui infra unum mensem ad nostram⁵⁾ ecclesiam ante festa praedicta aut ipsorum aliquod residentiae causa se receperit, pro illo termino nihil⁶⁾ omnino capere volumus de eisdem. De offertorio⁷⁾ etiam in coena Domini nec non beatorum Viti, Wenceslai martyrum festivitatibus obveniente ita duximus providendum, quod nisi canonicus quicunque apud⁸⁾ ipsam ecclesiam vel de prope ad unum miliare ante festa praedicta et post ipsa similiter octo diebus immediatis et continuis steterit divina oficia in ea frequentando a commodo ipsius totaliter sit exclusus. Offertorium praeterea quotidianum⁹⁾ per circulum anni obveniens singulis diebus dominicis inter praesentes tantum et divinis interessentes propter divini cultus augmentum statuimus dividendum. Insuper hi¹⁰⁾ qui volunt et possunt studere et studuerint cum effectu, si de nostra licentia et capituli nostrae ecclesiae consilio in studio privilegiato steterint, in perceptione censum tantum in praedictis, scilicet purificationis virginis gloriosae et beatorum Georgii et Galli festivitatibus et de montibus¹¹⁾ obvenientium canonicis residentibus et divinis interessentibus officiis per omnia volumus esse pares.¹²⁾

¹⁾ A aput. ²⁾ B possint. ³⁾ B conferat. ⁴⁾ A aput. ⁵⁾ B memoratam. ⁶⁾ A nichil. ⁷⁾ A in textu habet „officio“, quod corrector coaevus in margine in „offito“ mutavit. ⁸⁾ A aput. ⁹⁾ A cottidianum. ¹⁰⁾ A, C hij, B eos. ¹¹⁾ A om „et de montibus“. ¹²⁾ A hic demum ad „et de montibus“.

De novitatibus in cantu et legenda non
introducendis.

Quoniam nonnulli in ecclesia nostra suae innitentes prudentiae novitates in cantu et legendis in ecclesia nostra inducere non verentur, nos talia cum sit scandali et aemulationis incitativa,¹⁾ volentes abolere, statuimus, quod nullus de cetero cuiuscunq; praeminentiae, conditionis aut status existat, historiam novam, hymnum²⁾ responsorum aut quid simile in ecclesia nostra inducere aut inducta cantare prae sumat sine nostra vel successoris nostri, qui pro tempore fuerit, licentia speciali.

De oboedientia in Odolena voda.

Cum ex depositionibus visitationis, quam pridem in ecclesia nostra fecimus, invenerimus de censibus oboedientiae in Odolena voda, quae adventualis dicitur, infra tempus adventus Domini dominis praelatis, canonicis et ministris ecclesiae prandia antiquitus fuisse ministrata, declarando statuimus, ut census dictae oboedientiae ob frequentiorem visitationem ecclesiae dicti temporis, diebus singulis, quibus tunc alia non cadit portio, prout et prandia tunc ministrata fuerunt,³⁾ inter praedictos de cetero dividantur more aliarum portionum.

Quod decima montium eo iure, quo funeralia, ministris debeatur.

Cum retroactis temporibus in ecclesia nostra tentum et servatum⁴⁾ fuerit inconcusse, quad de proventibus funeralium et aliis, quae nomine distributionum quotidianarum⁵⁾ censentur, pars quarta, de pecuniis vero montium pars decima ministris ecclesiae, sine quavis difficultate data fuerit et assignata, quidam tamen contra apostolum plus quam oportet⁶⁾ sapere appetentes, ministris nostrae ecclesiae, qui

¹⁾ A, C incitantia. ²⁾ A, B, C „ympnum.“ ³⁾ B fuerant. ⁴⁾ B ob servatum. ⁵⁾ A, B cottidianarum. ⁶⁾ B operatur.

in divinis officiis portant pondus diei et aestus, decimam huiusmodi, quae etiam raro cadit, dare¹⁾ ut intelleximus, abnuunt, nisi²⁾ ipsam de gratia se habere profiteantur, nos novitates huiusmodi damnosas³⁾ et perniciosas⁴⁾ exemplo in ecclesia nostra pati nolentes, praesentibus declaramus, decimam memoratam personis⁵⁾ alias⁶⁾ portiones in ecclesia nostra recipere solitis dari debere, eo iure, quo funerales eis dantur portiones.

De officio canonorum hebdomadiorum.⁷⁾

Canonicus presbiter hebdomadarius⁸⁾ in praepulsationum festis solemnibus⁹⁾ ecclesiae personaliter missam sub nota celebret; quodsi non posset, omni fraude et dolo postpositis, in quo ipsius conscientiam oneramus,¹⁰⁾ tunc per alium con canonicum loco sui missam huiusmodi¹¹⁾ cantari procuret, eo autem non valente, ad mandatum decani aliquis ex mediis praebendatis, quod praemissum est, faciat, quo legitime praepedito, installatorum quicunque illud explere omnino teneatur. Quotiens¹²⁾ etiam nos in certis solemnitatibus¹³⁾ diebus, de quibus in alio nostro statuto facimus mentionem, missarum solemnia¹⁴⁾ personaliter celebramus, canonici hebdomodarii¹⁵⁾ diaconus¹⁶⁾ videlicet et subdiaconus¹⁷⁾ in apparatu debito per se vel per concanonicum nobis ministrare tenentur, et tunc canonico non hebdomodario¹⁸⁾, nobis pro canonico hebdomadario¹⁸⁾ ministranti, de bursa canonici hebdomodarii¹⁵⁾ quatuor grossi, prout moris est, per sacramentum de mandato decani assignabuntur, quavis excusatione cessante.

¹⁾ B om „dare“. ²⁾ A „nec“, B „non“. ³⁾ A dampnosas. ⁴⁾ B periculosas; D, E pernicioso. ⁵⁾ A propriis. ⁶⁾ B om „personis alias“. ⁷⁾ A „ebdomadanorum“, B „ebdomadiorum.“ ⁸⁾ A, B „ebdomadarius“. ⁹⁾ A, „solempnibus“ B „solempnitatibus.“ ¹⁰⁾ B „honoramus.“ ¹¹⁾ B cuiusmodi. ¹²⁾ B Quum. ¹³⁾ A „solempn“, B „solempnitatum.“ ¹⁴⁾ A „solempnia“, B „solempnia“. ¹⁵⁾ A, B „ebdomadarii.“ ¹⁶⁾ A „diaconus“. ¹⁷⁾ A „subdiaconus“. ¹⁸⁾ A, B „ebdomadario.“

De praelatis et canonicis residentibus.

Hortamus praeterea universos praelatos et canonicos residentes, quatenus, cum residentia personalis eos multis faciat praerogativis gaudere,¹⁾ ne apud²⁾ ecclesiam mercenariorum more, pro captandis solum pecuniarum lucris, cum quidam perraro, nisi dum distributiones cadunt, eam visitant, quod non caret³⁾ scrupulo simoniaceae⁴⁾ pravitatis, sed ut cum effectu apud⁵⁾ ipsam residere probentur, ecclesiam ipsam diebus privatis⁶⁾ pro audiendis in ea divinis officiis, quanto frequentius poterunt, visitare studeant atque current, ut per ipsorum praesentiam, ecclesia ipsa se videat et sentiat eo amplius honorata, in hoc ipsorum conscientias one-rantes;⁷⁾ dominicis vero et aliis⁸⁾ festivitatum diebus, nisi legitimo fuerint praepediti impedimento, de quo etiam decano fidem facere teneantur, quam decanus sine difficultate debet admittere, praecise missae officio eos volumus interesse. Nullus etiam praelatorum ac canonicorum infra missarum solemnia⁹⁾ querulantes audire praesumat, quin imo¹⁰⁾ pro tunc silentium teneatur ab omnibus et collecta seu oratio nec non evangelium quando leguntur in missa, cum reverentia audiantur.

De mediis praebendatis.

Duo ministri ecclesiae, qui medii praebendati nuncupantur, qui cum in ordine vicos suae hebdomadas¹¹⁾ cum aliis presbiteris tenere debeant, statuimus, quod eorum uterque a die receptionis suaee infra annum se faciat in presbiterum promoveri, nec aliquis eorundem per vicarium deservire valeat, sed ambo apud¹²⁾ ipsam ecclesiam residentiam continuam faciant personalem, ad quae¹³⁾ eos per-

¹⁾ B „taciatis eos multis praerogativis gaudere.“ ²⁾ A, C „aput“. ³⁾ B loco „careat“ habet „cum“. ⁴⁾ B „simonie.“ ⁵⁾ A, C „aput“. ⁶⁾ B „prenotatis“. ⁷⁾ A „honorantes“. ⁸⁾ B aliarum. ⁹⁾ A „solempnia“. B „solempnia“. ¹⁰⁾ A, C „ymo“. ¹¹⁾ A, B „hebdomadas“. ¹²⁾ A, C „aput“. ¹³⁾ B „atque“.

decanum per subtractionem fructuum beneficiorum suorum volumus coarctari,¹⁾ qui immediate²⁾ post archidiaconos³⁾ et vicarium nostros, demum custos et sacrista, et post alii ministri in stallis chori se collocant iuxta ordinem et morem de consuetudine hactenus observatos. Tenentur autem specialiter duo medii praebendati in die cinerum in redditu processionis de sancto Georgio letaniam decantare et diebus Paschae et Pentecostes festa immediate²⁾ sequentibus in vesperis et missa officium gerere praecentorum.

De officio custodis et sacristae coniunctim.

Custos vero et sacrista, cum habeant officia simplicia, inter ministros ecclesiae computantur, et quamvis uterque eisdem praeficiendus officiis debeat esse vitae probatae et opinionis laudabilis ac etiam in sacerdotio constitutus et certa onera⁴⁾ portent aequaliter, videlicet de funibus et ungantis campanarum et bacillis⁵⁾ seu corrigiis tintinabulorum, patellis, carbonibus, urnis pro aqua ferenda, ampullis plumbeis seu stanneis pro vino et aqua ad sacrificium, thure, myrrha⁶⁾ et librorum omnium ecclesiae chorali ligatura et scopis⁷⁾, ex eo, quia decimum et nonum denarium offertorii, quod per totum annum apud⁸⁾ reliquias et sepulcra⁹⁾ sanctorum in ecclesia cadit, — eo excepto, quod a principio pulsus primarum vesperarum festivitatis sanctissimi martyris Wenceslai¹⁰⁾ usque ad octavas beati Michaelis¹¹⁾ inclusive obvenit, de quo nihil¹²⁾ participant,¹³⁾ — percipere consueverunt. Ad ipsos etiam insimul, licet ad custodem principalius, spectat diligens et fidelis custodia¹⁴⁾ rerum sacristiae, propter quod de cetero uterque singulariter infra mensem a suaee promotionis principio de universis rebus sacristiae inventarium clare et distincte faciat, ne circa eas fraus aut dolus possit committi, quod, apud¹⁵⁾ se retenta copia, infra alterius mensis

¹⁾ C „cohartari. ²⁾ A, B „immediate“. ³⁾ A „archydyaconos“. ⁴⁾ A, C honera. ⁵⁾ B „baclis“. ⁶⁾ A, B, C mirra. ⁷⁾ A scopas. ⁸⁾ A, C apud. ⁹⁾ B sepulchrum. ¹⁰⁾ A Wenceslai. ¹¹⁾ A Mihahelis. ¹²⁾ A nichil. ¹³⁾ B „percipient“. ¹⁴⁾ B om custodia. ¹⁵⁾ A, C apud.

spatium sub sigillo suo sub poena suspensionis a beneficio decano et capitulo tradere teneatur. Nec rem quamcunque communem ecclesiae personae, cuiuscunque conditionis vel status existat, nisi prius sufficienti cautione recepta, de sacristia extra ecclesiam sub poena praemissa audeat commodare, quae quidem cautio una cum re commodata, die, in qua, et testibus, quibus praesentibus commodatur, in libro, quem ad hoc praedicti habere debent, fideliter describatur. Specialiter tamen ad officium custodis pertinet, cum archiepiscopus in solemnitatibus¹⁾ ad missam se praeparat, eidem indumenta sacra prius aptata congrue²⁾ personaliter ministrare, et ab eo, officio peracto, suscipere et sacristae manibus reservanda consignare, alias hoc ipsum facit sacrista custode absente. Custodum etiam et campanatorum ecclesiae in Orziech et in Ugezd³⁾ villis, qui⁴⁾ eidem subsunt, pleno iure punit et punire debet negligentias⁵⁾ et excessus.

De officio et oneribus sacristae tantum.

Ad sacristam autem specialiter pertinet altaria et ecclesiam pro festivitatum solemnitate⁶⁾ pallis et cortinis ornare, reliquias sanctorum suo tempore exponere et easdem per matronas et bonifantes providos et discretos custodiri procurare. Colligit quoque et reservat offertorium, quod apud⁷⁾ sepulchrum sancti Wenceslai et reliquias sanctorum ponitur, ac pannos sericeos seu balkinos in exequiis funerum vel alias ecclesiae usibus deputatos. Item sacrista ratione honorum, quae tenet in Welika wes, tenetur duodecim clericis bonifantibus, quos decanus de gremio tantum ecclesiae et non aliunde instituerit, de victu necessario providere, qui singulis diebus nonam diei et post vesperas antiphonam de beata virgine in choro ipsius virginis per se ipsos, alias vero horas tenentur cum aliis ministris et choribus clericis, quanto frequentius⁸⁾ poterunt, decantare. Habet

¹⁾ B sollempnitatis. ²⁾ B om „congrue“. ³⁾ A, C Vgezd, B Vgyezd. ⁴⁾ B „que“. ⁵⁾ B „insolentias“. ⁶⁾ B sollempnitate. ⁷⁾ A apud. ⁸⁾ B „ferventius“.

insuper ipse sacrista, dum antiphonam »O clavis David« incipit, ministris et clericis ecclesiae pragensis collationem seu bibitionem iuxta status sui honestatem ministrare.

De officio cantoris.

Cantor p[ro]ae omnibus ministris ecclesiae tenetur horis canonicas, nocturnis pariter et diurnis, pro posse suo personaliter interesse et ut distincte et debite cantentur providere debet vigilanter, vicariorum canonicorum,¹⁾ diaconorum videlicet et subdiaconorum²⁾ nec non clericorum choralium circa divinum officium perpetratos excessus etiam de virga per se corrigens, presbyterorum negligentias et excessus circa divinum officium decano denunciat, qui ad requisitionem cantoris in summis festivitatibus ordinat praecentores, de lectionibus autem in matutinis festivitatibus earundem legendis ipse ordinat et disponit, diebus etiam aliis per se vel per alium hoc facit officium. Ab illis, qui in missa epistolam aut evangeliū habent legere, prius, an bene legant et in accentibus non peccant, diligenter auscultat, hoc ipsum circa lectiones matutinas facturus. Ipse similiter quod post primam regulam in missa defunctorum evangelium et epistolam, nec non in vigiliis defunctorum lectiones canonicorum vicarii per se vel ex causa legitima et vera, de qua sibi fidem fatere tenentur, per alios legant, informat, et a dominica, qua cantatur »Vidi Dominum«,³⁾ usque ad festum purificationis virginis diebus singulis visitare debet communem clericorum stubam, quibus praecantat cantum in ecclesia canendum, providens attente, ut ipsorum quilibet duo responsoria et antiphonas omnes in laudibus, menti habeat extra librum.⁴⁾ Processiones in ecclesia et extra quoad chororum⁵⁾ suum indistincte ordinat, et magister scolae quoad suum. Ipse etiam insolentias intercipit dum candelae in missa defunctorum inter presbiteros et alios clericos suis temporibus dividuntur.

¹⁾ B „vicario, canonicorum.“ ²⁾ B om „videlicet et subdiaconorum.“ ³⁾ B „Vidimus.“ ⁴⁾ B „menti habeant ex libris.“ ⁵⁾ B „clerum.“

Campanatores autem non ipse, sed hebdomadarius¹⁾, ut ad matutinas, primam et vesperas pulsent, excitare consuevit. Plura etiam alia, praesentibus non expressa, ex consuetudine ecclesiae ipsius concerunt officium, quae nichilominus²⁾ in suo robore volumus permanere.

De officio magistri in theologia et salario
ipsius.

Magister in theologia, quem de cetero apud³⁾ ecclesiam nostrum esse volumus et cuius datio seu provisio ad archiepiscopum cum consilio sui capituli pertinebit, pro personis ecclesiae nostrae et aliis, ipsum audire volentibus, cursum lectionum suarum in biblia annis singulis finita missa mansioniorum in die beati Dyonisii in loco ecclesiae nostrae consueto incipiet, quem usque ad kalendas augusti exclusive continuabit, feriis, quas nostra pragensis observat ecclesia dumtaxat exceptis, qui pro suis laboribus viginti sexagenas grossorum pragensium⁴⁾ de villa Hrzminin⁵⁾ et duobus laneis⁶⁾ cum quartali in Wazicz, bonis nostris patrimonialibus, et decem sexagenas⁷⁾ a capitulo ecclesie nostrae, annis singulis habebit et habere debet, de quibus noster, qui pro tempore fuerit in praefata nostra ecclesia vicarius, in sanctorum Georgii et Galli festis de bonis predictis, quae eidem cum suis omnibus iuribus et pertinentiis, silvis exceptis, cum onere⁸⁾ iam dicto praesentibus anneximus et unimus, respondere⁹⁾ tenebitur et debebit, residuo census dictorum bonorum et aliarum obventionum quarumcunque pro suis laboribus sibi reservato. Adientes,¹⁰⁾ quod si summa viginti sexagenarum praedicta¹¹⁾ vel pars ipsius propter guerram,¹²⁾ grandinem, sterilitatem, alluvionem, ignis voraginem, aut aliam rationalem causam, de qua tamen vicarius noster

¹⁾ A, B, C ebdomadarius. ²⁾ A nichilominus. ³⁾ A apud. ⁴⁾ B om. ⁵⁾ A Hrznum, B Zlatnik, Hodkowicz, C, D Hrzminin, E Hrzymnin. ⁶⁾ D „duobus Layn,“ E „duobus Lan.“ ⁷⁾ B ad grossorum. ⁸⁾ A honore. ⁹⁾ B sibi respondere. ¹⁰⁾ B, C Addientes. ¹¹⁾ B praedictarum. ¹²⁾ A, C gwerram.

coram archiepiscopo, qui fuerit pro tempore, vel ipsius commissario fidem faciet, haberi non posset, sibi archiepiscopum esse obnoxium, quavis excusatione cessante, ad praestationem summae praedictae, in tanto, in quanto ex aliqua causarum praedictarum sibi de ipsa non fuisset responsum. Verum si magister in theologia saecularis aut regularis haberi non posset, ex tunc valens lector seu baccalaureus in theologia regularis aut saecularis, quemadmodum supra praemittitur, sine more diffugio cum salario ad officium, ut praemittitur, assumatur praedictum, quo lectore aut baccalaureo infirmitate seu alio legitimo impedimento praepedito, statim aliqua valens persona substituatur ab ipso, quae onus¹⁾ substitutis valeat et possit perficere ipsius impedimento durante. Insuper ut triginta clerici chorales moribus et scientia comprobati, de quibus inferius plenius faciemus mentionem, eo diligentius divino valeant insudare officio, quo in tempora- lium necessitate minorem se senserint pati defectum, statuimus, quod vicarius noster, qui fuerit pro tempore, tempore brumali de panno griseo communi et simplici, qui cosmacz²⁾ vulgariter dicitur tunicam et caputum, aestatis vero tempore tunicam barchanam cuilibet ipsorum annis singulis de bonis villae Lubcowicz prope montem dictum Rzypp,³⁾ quae vicariae nostrae⁴⁾ ex causa iam praemissa damus et praesentibus anneximus, in terminis superius expressatis providere beat, guerra, grandine, sterilitate, alluvione, igne aut alia causa rationabili eo modo, quo supra, exceptis; tunc enim nos et successor noster de hoc, quemadmodum supra praemissum est, fide sibi facta, defectum huiusmodi in totum et per omnia sine quavis difficultate supplebimus seu supplebit.

De officio magistri scholae.

Magister scholae ecclesiae nostrae omnes portiones canonicales, in quibuscunque rebus consistant, per omnia

¹⁾ A honus. ²⁾ B, D, E kosmacz. ³⁾ In A et C in margine a coaevo correctore adscriptum; in C legitur „Rzippa“, ita etiam in D et E. ⁴⁾ B vicario nostro.

et in omnibus aequaliter cum canonicis percipit et¹⁾ vicarius noster, habet etiam ipse magister stallum in choro, si est in sacris ordinibus constitutus. Ad cuius spectat officium per se vel succentorem saum, quem tenetur habere idoneum²⁾, in grammatica, logica³⁾ et philosophia⁴⁾ facultatibus, morum quoque⁵⁾ conversatione laudabili, scholares⁶⁾ suos fideliter informare et per se seu custodem scholae diebus festivis et aliis scholares⁷⁾ suos, qui chorum visitant, ut divinum officium debite peragant, regere et eorum negligentias et insolentias discretione praevia coercere.⁸⁾ Cuius negligentiae et excessus circa scholas⁹⁾ per pragensem scholasticum, circa autem divinum ad missam¹⁰⁾ officium per decanum animadversione debita corriguntur. Spargit rosas in choro in prima vespera sancti Viti, matutino¹¹⁾ et missa festi eiusdem, ne non in processione huiusmodi festi, iuxta morem et ordinem hactenus observatos.

De officio tumbarii sancti Adalberti.

Tumbarius sancti Adalberti, qui et plebanus dicitur, omnibus tam clericis quam laicis¹²⁾ intra¹³⁾ muros castri pragensis moram trahentibus per se vel ex causa rationabili et necessaria, ubi scilicet per se¹⁴⁾ non posset, in quo ipsius oneramus¹⁵⁾ conscientiam, per alium ministrat ecclesiastica sacramenta, sanctimonialibus sancti Georgii dumtaxat exceptis, quibus per dioecesim¹⁶⁾ aliqua persona sui ordinis et¹⁷⁾ aetatis proiectae, annue¹⁸⁾ deputatur, quae ipsis, cum est opus, ea ministrat, familia etiam ipsius monasterii sexus utriusque omnia sacramenta a dicto tumbario vel ex causa, ut supra praemittitur, comissario eius recipit, quamvis apud¹⁹⁾ ipsum monasterium de consuetudine consueverit sepeliri.

¹⁾ B ut. ²⁾ A ydoneum. ³⁾ A, B, C loyca. ⁴⁾ B phisica. ⁵⁾ B morumque. ⁶⁾ A, B, C scolares. ⁷⁾ A, B, C scolares. ⁸⁾ A, B, C cohercere. ⁹⁾ A, B, C scolas. ¹⁰⁾ B admissos. ¹¹⁾ B in matutinis. ¹²⁾ A, B laycis. ¹³⁾ B inter. ¹⁴⁾ B om „per se“. ¹⁵⁾ A, C honeramus. ¹⁶⁾ A dyoc., B dycesanum, C diocm, D diacaesan, E diaecsan. ¹⁷⁾ B om „et.“ ¹⁸⁾ B anime. ¹⁹⁾ A, C aput.

De altaristis.

Licet quarta funeralium et ea, quae debetur¹⁾ ratione interessentiae divinorum officiorum, secundum veritatem, prout sumus informati, tantum vicariis canonicorum nostrae ecclesiae sit debita et debeatur, tamen sanctae Mariae in choro mansionariorum et sanctorum Cosmae et Damiani altarium rectores, nec non altaria privilegiata in perceptione quartae huiusmodi cum vicariis canonicorum concurrunt, nonnulli etiam quarta huiusmodi ex quadam patientia seu tolerantia percipiunt,²⁾ de quo nonnumquam vicarii canonorum causabantur et adhuc causantur. Nos altercationibus huiusmodi, quantum possumus, materiam³⁾ volentes pracludere, altaria, quorum rectores portiones cum vicariis contributione exclusa et ea, quorum rectores inclusa eadem percipere debeant, praesentis statuti serie duximus exprimenda. In primis dicimus, quod sanctae Mariae in choro mansionariorum et sanctorum Cosmae et Damiani altarium rectores ratione custodiae reliquiarum gaudent portione. Item sanctorum Jacobi maioris, Silvestri papae, Procopii et sanctae Marthae portione ex privilegio eis per capitulum ecclesiae nostrae dato et concessu potiuntur.⁴⁾ Rectores vero altarium infrascriptorum, qui vicarii non sunt, ratione portionum, quas percipiunt et percipient, annis singulis tamen⁵⁾ contribuent⁶⁾ pro vicariis canonicorum⁷⁾ et ministris non installatis: primo rector altaris in cappella sancti Michaelis⁸⁾ dabit unam sexagenam, item sancti Laurentii duas, sancti Materni⁹⁾ duas, sancti Wenceslai unam, Corporis Christi duas, sancti Stanislai duas, sancti Chrysogoni¹⁰⁾ duas, sanctae Mariae Magdalene duas, sanctorum Joannis et Pauli unam, sanctae Katherinae in cancellis duas, sanctae Ludmillae unam, sanctae Barbarae unam, sanctae Katherinae et Kunegundis¹¹⁾

¹⁾ B debentur. ²⁾ B percipiunt. ³⁾ B viam. ⁴⁾ B potirentur. ⁵⁾ A, C tm, B, D, E tantum. ⁶⁾ B contribuunt. ⁷⁾ B om „canonicorum“⁸⁾ A Michahelis. ⁹⁾ B Martini. ¹⁰⁾ A, B, C Crisogoni. ¹¹⁾ B Kunigundis.

unam, sanctorum quatuor doctorum et sancti Erasmi unam, sanctae Elisabeth duas, sancti Lucae unam, sanctorum decem millium militum unam, sancti Dyonisii unam, sanctae Margarethae unam, sanctae Mariae nivis unam, sanctae Trinitatis unam, sancti Brichtii unam cum dimidia¹⁾, sancti Gotthardi unam, sancti Joannis Baptistae unam, sancti Thomae apostoli unam, sancti Petri apostoli unam, sancti Stephani protomartyris duas, in capitulo altarista sancti Blasii duas, sanctae Dorotheae unam, sancti Bartholomaei duas, duo ministri capellae omnium Sanctorum per unam sexagenam, et altarista sancti Bernhardi duas sexagenas, praemissa tamen non quoad altaristas, qui in praesenti cum vicariis canonicorum capiunt portiones, sed ad successores eorum, non vicarios volentes extendi. Adicientes, quod rectores altarium de cetero in ecclesia nostra erigendorum anno quolibet duas sexagenas grossorum, vicariis et ministris, ut praemittitur, portiones cum vicariis canonicorum habentibus, pro participio portionum,²⁾ etiam si portionibus gaudere nollent, contribuent,³⁾ quavis excusatione cessante. Solutionem autem summae praedictae in sanctorum Georgii et Galli festis, omni dilatione postposita, annis singulis ad manus divisorum ministrorum et vicariorum,⁴⁾ qui pro tempore fuerint, fieri volumus per eosdem.

Quod altaristae debeant esse presbyteri
infra annum.

Verum cum altaristae per fundatores suorum altarium communiter⁵⁾ ad certas missas septimanatim dicendas consueverunt onerari, statuimus, quod si a die investiture infra annum ad presbiteratus ordinem promoveri neglexerint, se noverint⁶⁾ altaribus suis praesentis statuti vigore eo ipso privatos.

¹⁾ B et medium. ²⁾ B om „portionum“. ³⁾ B contribuant. ⁴⁾ B om „et vicariorum“. ⁵⁾ B om „communiter“. ⁶⁾ B om „se noverint“.

Quod vicarii omnes infra divinum officium
stent in choro.

Sunt etiam et alii ministri in ecclesia, praelatorum et canonicorum vicarii, qui vice dominorum suorum horas nocturnas pariter et diurnas exacta diligentia decantare tenentur, — nisi iusto impedimento detenti, de quo fidem coram¹⁾ decano facere tenentur, hoc adimplere non possent, — propter quod ipsi de obventionibus ecclesiae communibus certas percipiunt portiones. Circa quos abusum quemdam, quo occasione dominorum suorum, quibus ecclesiam intrare voluntibus cum superpelliciis et mitris iidem vicarii occurrentes, per ecclesiam hinc inde discurrunt, et ut frequenter ante fores ecclesiae, quam²⁾ in ipsa, longiore tractum temporis expendunt dominos suos exspectando,³⁾ fitque⁴⁾ plerumque, quod pauci vel nulli psallentes in choro remanent, abolere volentes, districtius inhibemus, ne de cetero occasione praedita vel simili chorum ipsorum aliquis exeat. Sed domino cuiuscunque ipsorum ad ecclesiam veniente ad requisitionem famuli ipsius sibi superpelliceum ministret, ad chorum illico reversurus. Eisdem etiam vicariis et ministris, praesertim diaconibus et subdiaconibus districte mandamus, quod in secunda vespera gloriosi natalis domini nostri Iesu Christi et etiam die sequenti scilicet beati Stephani protomartyris tam in vesperis,⁵⁾ matutinis, quam⁶⁾ missa, cum electi⁷⁾ per eos episcopi annua peragunt, nullis larvarum monstris seu quibuslibet ludibriis, voce ant gestu inordinatis utantur sed tunicis et dalmaticis, ut consuetum est, induiti, cum omni disciplina officium illis sacris diebus congruens, nocturnum pariter et diurnum, reverenter compleant et devote; scriptum est enim: »domum tuam, domine, decet sanctitudo.«

¹⁾ B om „coram“. ²⁾ B quare. ³⁾ B exspectantes. ⁴⁾ B sicque.
⁵⁾ B ad „et“. ⁶⁾ B ad „in“. ⁷⁾ A, B „clericis“.

De vicariis canonicorum nostrae¹⁾ ecclesiae et
salario eorum.

Canonicus quomodocunque succedens canonico in praebenda, si vicarium canonici cedentis vel decedentis invenit²⁾ in ordinibus sibi parem, ipsum pro vicario habebit, quavis excusatione cessante. Item si canonicus altioris gradus fuerit vicario canonici cedentis vel decedentis, nam³⁾ tunc vicarius⁴⁾ sibi, quam primum poterit, se in ordinibus conformabit. Verum, si canonicus non esset in pari ordine cum vicario, canonici civiliter vel naturaliter defuncti, vel se sibi infra unius anni spatium nollet in ordinibus conformare, recipiet sibi vicarium, quem vellet,⁵⁾ tamen de gremio ecclesiae nostrae tantum, et eo casu capitulum vicario dimisso, quamprimum se facultas obtulerit, de titulo ecclesiastici beneficii tenebitur providere, qui etiam vicarius sic dimissus portiones recipiat cum vicariis canonicorum, tamdiu, donec sibi quoquaque modo de beneficio ecclesiastico foret provisum, hoc ipsum servare⁶⁾ volentes in vicario canonici, ad praelaturam nostrae ecclesiae, perpetuum habentem vicarium, promoti. Ut autem ipsi vicarii tanto amplius ecclesiae valeant insudare serviis, quanto magis eisdem occasio defectus necessariorum vitae submovetur, statuimus, ut de bursis canonicorum per divisores annuos duae sexagenae grossorum pragensium pro vicario cuiuslibet eorum annuatim dari solitae, una in Georgii et alia in Galli sanctorum festis, etiam ipsis canonicis irrequisitis, sine dilatione quacunque⁷⁾ solvantur.

De balkinis et cereis ecclesiae importatis, ad
quos pertineant.

De balkinis seu pannis sericeis, qui cum funeribus portantur ad ecclesiam, utrum hebdmodariis, an ecclesiae cedant, frequenter in dubium invenimus⁸⁾ revocatum, quam

¹⁾ B om. ²⁾ B invenerit. ³⁾ B om „nam“. ⁴⁾ D, E „vicarium“. ⁵⁾ B „volet“. ⁶⁾ B „servari“. ⁷⁾ B qualibet. ⁸⁾ B „meminimus.“

dubietatem aequitate pensata taliter dirimendam censuimus, quod huiusmodi panni, qui ad altare,¹⁾ in quo missa pro defuncto cantatur, fuerint oblati, cedunt hebdmodariis. Si vero balkini huiusmodi in capella sancti Wenceslai, vel ad manus offerantur sacristae, eosdem pro fiendis ornatibus interpretamur ecclesiae deputantes, nisi in utroque casu offerentes aliud exprimant, quia tunc eorum dispositionem indistincte dicimus observandam. Cereos autem, qui cum huiusmodi funeribus inferuntur ecclesiae, procurantes exequias reportandi ad domum vel alias disponendi de eis, quod placet, habere debent liberam voluntatem, licet circa huiusmodi cereos quandoque aliud inprovide et abusive fuerit attemptatum. Cereos etiam, qui in festo Purificationis virginis praelatis, canonicis et ministris installatis ad hoc, ut se ceteris fidelibus in eorundem delatione conformat, per sacristam traduntur ad manus, finita missa sacristae,²⁾ ut est moris, restituendos decernimus, nisi quis praedictorum cereum suum pro tantundem cereae duxerit redimendum.

De clericis choralibus.

In divini praeterea cultus augmentum consuevit ecclesia tenere pauperes clericos, chorales dictos, qui una cum ministris et vicariis horas canonicas psallunt, quibus etiam de corporali sustentatione providit, custode chori id disponente, scilicet qui ex ipsis prandium, et qui coenam, et ubi hoc³⁾ facere debeant, nominatim exprimendo; verum quia per ipsorum inordinatam multitudinem, et quod plus est, dissolutam vitam, multa scandala in ecclesia nostra experimento ac etiam ex querelis frequentibus didicimus suscitata, volentes igitur in futurum materiam talium submoveare, statuimus, quod huiusmodi clerici, quorum nominatio ad canticum, — succentore et custode scholae exceptis, quorum nominatio ad magistrum scholarum, — annotatio vero ad chorum

¹⁾ B „quod si huiusmodi panni ad altare . . .“ ²⁾ B „. . . per sacristam traduntur, ad manus sacristae finita missa . . .“ ³⁾ B om „hoc“.

et remotio ex causa rationabili indifferenter omnium pertinet ad decanum tantum, triginta sint numero, nec alias nisi per ipsum decanum in legendō et cantando ac vita et moribus examinati, si fuerint reperti idonei et insuper nisi cautionem dederint, quod ordinatam vitam ducent secundum exigentiam clericalis status, ipsi choro valeant annotari. Sic autem annotati horas canonicas ac missae officium tenentur cantare, nec infra illas, etiam causa associandi paelatos vel canonicos, chorum exire audeant quoquomodo. Si qui autem ultra praedictos vita et moribus approbati in ecclesia nostra Deo omnipotenti in humilitatis spiritu¹⁾ militare voluerint, hoc ipsis praesentibus non negamus.

De matronis ecclesiae.

Intitulantur etiam ecclesie per decanum quaedam mulieres honestae, aetatis proiectae, quae matronae nuncupantur, quae et ipsae in ecclesia ex antiqua consuetudine certas capiunt portiones, et ultra provisionem, quam nos et praepositus eisdem singulis annis facimus, canonicus tenens oboedientiam in Odolena woda earum cuilibet tritici duos, siliginis duos et pisarum unum strichonem,²⁾ et insuper sex grossos argenteos annis singulis ministrare tenetur. Officium quarum est pallas et albas dissutas filo lini vel sericeo, si ipsis ministretur et si serico consuere sciverint, consuere, sanctorum reliquias, cum extra beatorum Viti et Wenceslai festa supponuntur altaribus, cum bonifantibus diligenter et sollicite custodiire, nam diebus festorum eorundem certi ministri, puta vicarius decani reliquias altari sancti Viti, minister altaris sanctae Crucis reliquias eidem altari et tumbarius reliquias beati Adalberti necnon rector altaris sanctae Mariae reliquias³⁾ huiusmodi altari suppositas custodiire consueverunt. Sed quia custodes reliquiarum altaribus memoratis superpositarum torpore et desidia repro-

¹⁾ B „in humilitate spiritus.“ ²⁾ B om „strichonem“. ³⁾ A, B om „eidem altari . . . Mariae reliquias“.

bandis plerumque dediti,¹⁾ nonnumquam custodiam reliquiarum aliis, etiam garcionibus²⁾ quadam improbitate committere consueverunt in non modicum ecclesiae nostrae dispendium et iacturam, ne hoc de cetero fiat, praesentibus sub poena suspensionis quatuordecim dierum ab ingressu ecclesiae ipsis et cuilibet eorum districte praecipimus, quantum, cum circa hoc industria ipsorum sic electa, et totus honor ecclesiae nostrae consistat in reliquiis huiusmodi ipsorum custodiae commendatis, custodiam huiusmodi alii seu aliis, nisi in casu necessitatis naturalis seu alias evidenter manifestae et rationabilis, nec tunc, nisi personae idoneae, vita et moribus comprobatae, possint, cum summa tamen recommendatione committere; necessitate huiusmodi cessante sub poena praedicta ad custodiam e vestigio reversuri. Praedictae etiam matronae clericis choralibus infirmantibus et laborantibus in extremis deservire et assidere tenentur et eisdem mortuis a corporibus ipsorum non recedere, donec fuerint tumulata. Insper eaedem matronae matutinis et aliis divinis officiis, orationibus insistentes, quanto possunt frequentius, debent interesse. Ob quod etiam retro domum nostram, quam habemus in castro pragensi intra muros ipsius castri, ipsae morari consueverunt.

De praerogativis canonicorum Boleslaviensium;

Ceterum cum canonici ecclesiae sancti Wenceslai in Boleslaw oppido de antiqua consuetudine tantum in die anniversario³⁾ dedicationis nostrae ecclesiae et festivitatis sancti Viti stallum in choro immediate post nostros archidiaconos, et si divinis intersint officiis diebus festivitatum eorundem,⁴⁾ ad instar canonicorum nostrae ecclesiae portiones habere sunt⁵⁾ soliti, nos dictos canonicos in iure huiusmodi fovere volentes, consuetudinem huiusmodi, cum in divini cultus tendat augmentum et in utriusque ecclesiarum vergit ho-

¹⁾ B loco „dediti“ habet „ut didicimus“. ²⁾ B „garconibus“. ³⁾ B anniversarii. ⁴⁾ B earundem. ⁵⁾ B sint.

norem, ne de ipsa processu temporis possit in dubium revocari, praesenti statutorum ecclesiae nostrae libello duimus inserendam,¹⁾ nihil tamen iuris quoad alia per hoc²⁾ tribuentes eisdem.

De beneficiis, quae simul se compatiuntur, et
quae non.

Verum quia ex visitatione, quam fecimus, nonnullas personas ecclesiae nostrae etiam citra dispensationem³⁾ quamcunque et cuiuscunque cum divini cultus et animarum suarum dispedio in beneficiis plurales reperimus, quibus volentes providere, quae beneficia se compatiuntur, et quae non, tam in ecclesia quam extra, de sapientum nostrorum consilio praesentibus duximus declarandum. Duae etenim dignitates personatus aut officia⁴⁾ tam in una quam⁵⁾ pluribus ecclesiis et una persona citra dispensationem⁶⁾ romani pontificis se non compatiuntur, idem de dignitate et personatu insimul vel officio asserentes. Beneficium etiam curatum, sive in ecclesia sive extra ecclesiam consistat,⁷⁾ cum officio, quod praecisam et personalem requirit residentiam, se non compati in una et eadem persona profitemur, consuetudinem contrariam valere non credentes; hoc ipsum de duobus beneficiis simplicibus eiusdem iuris quoad eandem ecclesiam fore dicentes; duo autem beneficia iuris diversi, sive in diversis consistant, quorum alterum ex consuetudine, privilegio vel statuto residentiam non requirit personalem, ex dispensatione archiepiscopi dicimus se compati et simul per eandem personam posse retineri, hoc semper salvo, quod mansioniorum nullus, etiam praecentore ipsorum inclusus, aliquod aliud beneficium in ecclesia nostra aut extra cum mansionaria seu praecentoria potest tenere insimul, prout serenissimus princeps et dominus noster dominus Karolus, Romanorum rex, ipsorum fundator, in fundatione eorum

¹⁾ B inserenda. ²⁾ B om „per hoc“. ³⁾ B circa dispositionem.
⁴⁾ B beneficia. ⁵⁾ B ad in. ⁶⁾ B dispositionem. ⁷⁾ B consistit.

nostro et capituli nostri ad hoc accedente consensu,¹⁾ ordinavit et voluit, cuius etiam ordinatio et dispositio est per sedem apostolicam ex certa scientia legitime confirmata.

Qui testamenta facere possunt et de anno
gratiae.

De consuetudine laudabili hactenus in nostra ecclesia tenta et servata inconcusse canonici ipsius de rebus mobilibus praebendarum suarum pro libito suae voluntatis per viam testamenti, legati, donationis aut alio quovis modo licito, de quo tamen fides fieri poterat, disponebant in vita et in morte. Nos consuetudinem huiusmodi in suo robore perdurare volentes, quantum sanctorum patrum decreta permittunt, ipsam approbamus, ratificamus et praesentibus confirmamus. Vigore etiam consuetudinis canonici praebendati nostrae ecclesiae post suum ab hoc saeculo discessum medietatem omnium fructuum praebendae suae per annum integrum capiebant et capiunt in praesenti, de his testamento, legata, et alia, prout volebant, facientes.²⁾ Quam quidem consuetudinem veluti³⁾ piam et favorabilem approbantes, ne de ipsa ab aliquibus forte in posterum posset in dubium revocari, ipsam praesenti statutorum libello duimus inserendam. Sed quoniam⁴⁾ plerique ministri ecclesiae nostrae sunt adeo ita⁵⁾ pauperes, quod ratione paupertatis propter sustentationem vitae suaे eos quandoque debita contingit contrahere, quibus interdum propter inopiam non solutis diem claudunt extremum, quorum exequiae nonnunquam ex causa praedicta indecenter peragebantur et fuerunt peractae, igitur, ut ipsi ac⁶⁾ creditores eorum⁷⁾ in praemissis aliquo consolationis beneficio perfruantur, statuimus, quod omnes ministri ecclesiae nostrae, maiores et minores, de omnibus fructibus grossis beneficiorum suorum annum gratiae pro rata tamen temporis, de cetero in perpetuum

¹⁾ B ad „consilio et“. ²⁾ B) faciebant. ³⁾ B velut. ⁴⁾ B quia.
⁵⁾ B om. ⁶⁾ B om „ipsci ac“. ⁷⁾ B ipsorum.

habeant, disposituri et facturi de fructibus eisdem in vita et in morte, prout animarum ipsorum saluti melius videbitur expedire.

Ut autem in praesenti contenta libello eo diligentius memoriae commendentur, quo frequentius fuerint repetita, omnibus et singulis praelatis et canonicis nostrae ecclesiae in virtute sanctae oboedientiae districte praecipiendo mandamus, quatenus omnia et singula in eo contenta et expressa ter in anno in suis generalibus capitulis, quae celebrare consueverunt, integre diebus continuatis coram se legi faciant et procurent, mandantes etiam nihilominus, ut eorum nec non ministrorum ecclesiae nostrae quilibet quoad ea, quae ipsum concernunt, ipsorum, quam primum poterit, sibi copiam procuret. Si quis autem praemissis seu alicui praemissorum contrarium facere praesumpserit, ultra poenas praesentibus insertas indignationem Dei omnipotentis et beatissimorum martyrum patronorum nostrorum Viti, Wenceslai atque Adalberti se noverit incursum. Ad robur etiam omnium hic contentorum sigilla nostra praesentibus duximus appendenda. Datum in refectorio ecclesiae nostrae, in quo capitulum congregari consuevit. Anno Domini millesimo trecentesimo quinquagesimo, decima octava die mensis Novembbris, archiepiscopatus vero nostri anno sexto.¹⁾

In C, D, E addita leguntur:

Et ego Bernhardus, quondam Conradi de Bor, clericus pragensis dioecesis, publicus apostolica et imperiali auctoritate notarius, statutorum in duodecim carthis pergameni in praesenti sexterno combinatis descriptorum, lectioni et de verbo ad verbum publicationi in refectorio ecclesiae pragensis, in quo capitulum congregari et celebrari consuevit, in praesentia dominorum praelatorum et cano-

¹⁾ A ad „Explicitunt statuta ecclesiae Pragensis“ B: „Expli-
cient statuta ecclesiae Pragensis scripta per Bohunonem anno Domini
millesimo quadrigentesimo tertio.“

nicorum ac etiam ministrorum ecclesiae pragensis ad hoc specialiter congregatorum per magistrum Stephanum, vicarium venerabilis in Christo patris et domini domini Arnesti, sanctae Pragensis ecclesiae archiepiscopi, de mandato eiusdem domini archiepiscopi factis, una cum Alberto, collega meo infrascripto, praesens interfui, atque ad requisitionem et mandatum eiusdem domini archiepiscopi in testimonium lectionis, publicationis et omnium superius expressorum me cum signo meo solito et consueto hic subscripsi.

Et ego Albertus quondam Wilhelmi de Waykow, pragensis dioecesis publicus auctoritate imperiali ac dominorum praelatorum et canonicorum capituli pragensis

iuratus notarius, statutorum in duodecim cartis pergameni in praesenti sexterno combinatis descriptorum lectioni et de verbo ad verbum publicationi in refectorio ecclesiae pragensis, in quo capitulum congregari et celebrari consuevit, in praesentia dominorum praelatorum et canonicorum ac etiam ministrorum ecclesiae pragensis ad hoc specialiter congregatorum per magistrum Stephanum, vicarium venerabilis in Christo patris et domini domini Arnesti, sanctae Pragensis ecclesiae archiepiscopi, de mandato eiusdem domini archiepiscopi factis una cum Bernardo collega meo suprascripto praesens interfui atque ad requisitionem et mandatum eiusdem domini archiepiscopi in testimonium lectionis, publicationis et omnium superius expressorum me cum signo meo solito et consueto hic subscripsi.

In C, E statutis haec praefixa sunt instar
proœmii:

In nomine Domini Amen. Nos Martinus de Stras-
seczii, archidiaconus, et magister Procopius de Plzna,
baccalaureus in decretis, canonici præbendati pragensis ec-
clesiae, administratores in spiritualibus archiepiscopatus pra-
gensis sede vacante per venerabile capitulum eiusdem ecclesiae
constituti, universis et singulis, quorum interest aut inter-
esse poterit quomodolibet in futurum, et ad perpetuam rei
memoriam volumus fore notum, quod venerabilis in Christo
pater dominus Wenceslaus de Krumlow, decretorum
doctor, decanus ecclesiae et administrator in spiritualibus
archiepiscopatus pragensis, nomine suo et totius capituli
pragensis quendam libellum statutorum ecclesiae pragensis
contentivum in duodecim carthis targam conscriptum, in
cute seu coopertura ligatum, cum sigillo oblongo rubea cera
albae impressae, imaginem tanquam episcopi in sede residentis,
apparatu episcopali indutam sub infula et cum baculo
expressam continens et ad latum dextrum clipeum ecclesiae
nostrae, ad sinistrum vero cum medio equo, ut apparere
potuit, in circumferentia vero textus cum litteris antiquis:
»Sigillum Arnesti Dei gratia Episcopi pragensis ecclesiae.«
A tergo vero de rubea cera impressum rotunde secretum,
ut cognosci potuit, imaginem unam quasi stantem et bene-
dicentem, et aliam complosis manibus flectentem, et in cir-
cumferentia litteris latinis antiquis expressum: »Sigillum
secretum archiepiscopi«, in corda et filis sericeis, rubeis per
eiusdem libelli carthas et folia in inferiori margine pene-
trantes et ipsas carthas coniungentes et continentes, pen-
dentes, sigillatum et signatum, non cancellatum, non viciatum,
nec in aliquibus carthis rasum aut abolitum, quod sensum

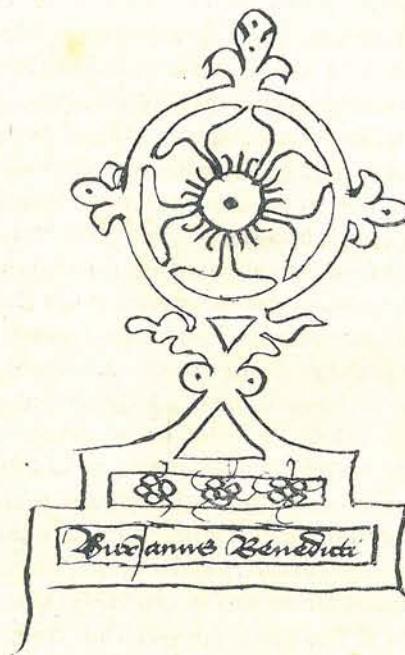
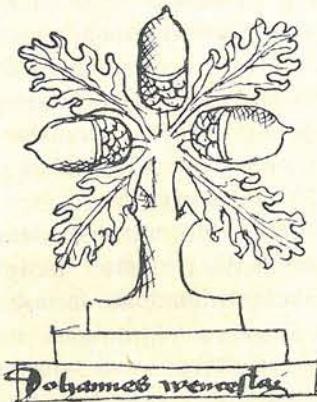
mutaret aut variaret, sed omni prorsus vitio et suspicione
carentem nobis coram notariis publicis et testibus infra-
scriptis exhibuit et etiam præsentavit, petens cum ins-
tantia, quatenus cum non sine grandi perditionis, destruc-
tionis et anihilationis periculo occasione delationis et pro-
tectionis cuiuslibet statuti, ordinationis et articuli contenti
in ipso libello statutario ad locum quomodolibet necessa-
rium deportaretur, ipsum per prætactum notarium publicum
infrascriptum faceremus transsumi, exemplari et copiari,
et eidem transsumpto auctoritatem nostram interponeremus
et decretum. Cuius libelli et statutorum, dispositionum et
reformationum tenor cum rubricis suis fuit et est talis:
Sequitur textus statutorum et copia corrobo-
rationis notariorum Bernhardi et Alberti ex
a. 1350; dein in fine leguntur sequentia:

Nos igitur administratores suprascripti ad instantem
petitionem predicti venerabilis domini Wenceslai decani
et capituli pragensis præfata statuta et ordinationes fecimus
transsumi et habita collatione diligentia invenimus ea
concordare per omnia, nec prorsus in aliquo, quod sensum
mutet, vel intellectum viciet, discordare. Decernimusque,
quod eidem transsumpto stetur in iudiciis et extra, fides quo-
que adhibetur plenaria tamquam si ipsa originalia statuta
exhiberentur aut apparerent, cui nostram auctoritatem inter-
ponimus et decretum. In cuius rei testimonium præsentem
libellum transsumpti in viginti carthis seu peciis targam
exinde per notarium publicum infrascriptum fieri et in forma
publici transsumpti et exemplaris redigi mandavimus et si-
gilli vicarius archiepiscopatus pragensis appensione iussi-
mus communiri. Acta sunt haec in castro pragensi anno
domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo,
indictione sexta, die quarta mensis Julii, hora tertia vel
quarta, pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini
nostrri domini Calisti, divinina providentia papae tertii, anno
quarto. In divisoria ecclesiae pragensis, ubi capitulum solet
celebrari, præsentibus ibidem honorabilibus viris et dominis
Johanne Nezonis de Zittauia, Michaele de Plzna,

Francisco de Plzna, Georgio de Melnik, vicariis et altaristis in ecclesia pragensi, testibus fide dignis, ad premissa vocatis pariter et rogatis.

Et ego Johannes natus Wenceslai de Chodowlicz, clericus pragensis dioecesis, auctoritate apostolica publicus notarius. Quia praedictorum statutorum in duodecim carthis targamensi exhibitioni, conspectioni, requisitioni, auscultationi nec non decreti interpositioni omnibus et singulis, dum sic, ut praemittitur, fierent et agerentur, una cum infrascripto scriba et notario publico ac testibus praesens interfui, eaque sic fieri vidi et audivi, et ex mandato suprascriptorum dominorum administratorum in hanc publicam formam seu transsumptum in viginti foliis seu peciis a prima pecia seu folio incipiendo et usque vicesimum folium ex integro continuando redigi, signoque et nomine meis solitis et consuetis una cum sigillo officii praefatorum dominorum administratorum consignavi, manuque mea propria fideliter conscripsi, requisitus in fidem et testimonium omnium praemissorum.

Et ego Burjanus natus Benedicti de Tinhorssowien, clericus pragensis dioecesis, auctoritate imperiali notarius publicus. Quia praedictorum statutorum in duodecim litteris targamensi exhibitioni, conspectioni, requisitioni, auscultationi, nec non decreti interpositioni omnibus et singulis, dum sic, ut praemittitur, fierent et agerentur, una cum praescripto scriba et notario et testibus praesens interfui, eaque sic fieri vidi et audivi et ex mandato suprascriptorum dominorum administratorum in hanc publicam formam per manum collegae et scribae praenotati

in viginti foliis seu peciis a prima pecia incipiendo usque vicesimi folii vicesimam primam columpnam continuando redactum et cum eo fideliter collationatum ac de verbo ad verbum examinatum signo et nomine meis solitis et consuetis una cum sigillo officii praefatorum administratorum consignavi manu mea propria me subscripsi, requisitus in fidem et testimonium omnium praemissorum.

Confirmatio statutorum ecclesiae pragensis a Wenceslao decano impetratum.¹⁾

Pius episcopus²⁾ servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Cunctis orbis ecclesiis disponente Domino praesidentes illarum et praesertim cathedralium ac in eis divinis mancipatarum laudibus personarum statui et indemnitatis ut a quibusvis dispendiis iugo praeserventur illaesae, apostolici favoris suffragio solertia intendimus et his, quae propterea nec non pro pacifice prosperoque ipsarum personarum successu provide procesisse comperimus, ut illibata persistant, libenter, cum a nobis petitur, apostolici munimis adiicimus firmatatem. Sane pro parte dilectorum filiorum

¹⁾ Haec inscriptio invenitur solummodo in C; in E omittitur.

²⁾ C om.

decani et capituli ecclesiae pragensis nobis nuper exhibita petitio continebat, quod olim pro statu prospero ac felici regimine ecclesiae et in ea piae vitae studio praesidentium personarum nonnulla praerogativas, privilegia, statuta, concessiones et indulta per nonnullos Romanorum Pontifices praedecessores nostros concessa et indulta fuerint, quae hactenus laudabiliter et inconcusse observarunt, et quae si apostolica auctoritate approbarentur et confirmarentur, ex hoc ecclesiae et personis praedictis salubrius consultum existeret, quare pro parte decani et capituli praedictorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut praerogativis, privilegiis statutis, concessionibus et indultis praedictis pro eorum subsistentia firmiori robur apostolicae confirmationis adiicere et alias in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur, nos igitur, qui statuta, concessiones et indulta pro statu quarumcunque et praesertim cathedralium ecclesiarum et in illis praesidentium personarum emanata adaugeri et illaesa conservari intensis desideriis affectamus, huiusmodi supplicationibus inclinati, praerogativas, privilegia, statuta, concessiones et indulta, quae ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, et de quibus decanus et capitulum praedicti hactenus bene et laudabiliter usi sunt, pro illorum subsistentia firmiori auctoritate apostolica approbamus et confirmamus, illisque apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac ea praesentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, confirmationis adicionis et communionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli, apostolorum eius, se noverit incursum. Datum Romae apud s. Petrum. Anno incarnationis Dominicæ Millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo, tertio Idus Septembbris Pontificatus Nostri anno primo.¹⁾

¹⁾ Bulla haec in *D om.* Cfr. *Editiones IV. „Privilegia“* pag. 13—14.

In *D* legitur instar prooemii.

In nomine sacrosanctae et individuae trinitatis, Patris et Filii et Spiritus sancti. Amen. Noverint universi, hoc praesens publicum transumptum inspecturi, quod nos Martinus Dei et apostolicae sedis gratia archiepiscopus Pragensis, legatus natus etc. habuimus, vidimus, legimus et diligenter inspeximus statuta reverendissimi domini Arnesti, primi archiepiscopi autecessoris nostri felicis recordationis in foliis duodecim pergamenis descripta, eiusque sigillo cum cordula sericea impendente signata, notariorumque infrascriptorum nomine signoque autentico subscripta et omnimoda suspitione parentia. Quorum quidem statutorum tenor in continentia erat iste.

Sequitur textus statutorum una cum copia attestacionum notariorum Bernhardi et Alberti;
dein legitur:

»Sigillum autem erat ita formatum: in cera rubea, ovalis figurae, in anteriori parte archiepiscopus mitratus et solitis sacris ornamenti indutus, in sede gloria sedebat, manu dextra dans benedictionem, sinistra crucem oblongam tenens; a dextra parte insignia archiepiscopatus sub parva forma, pariter in insignibus a sinistra equus medius cum prioribus pedibus conspiciebatur. Textus circumquaque maiusculis literis in margine exteriori ARNESTI DEI GRA ARCHIEPI SCTAE PRAGENSIS ECCLAE. A tergo vero in parva forma rotunda figura Iesu Christi post resurrectionem beatae Mariae Magdalene in horto apparentis. Textus in circumquaque: SICILLVM SECRETI MEL.

Quibus quidem statutis sic se habentibus diligenter inspectis, ad requisitionem et multifaricem instantiam Revere rendorum fratrum nobis sincere dilectorum Petri a Linda praepositi, Georgii Bartholdi, decani, nostri in rebus spiritualibus vicarii generalis, M. F. Felicis a Linda, archidiaconi, totiusque venerabilis capituli sanctae nostrae

metropolitanae ecclesiae per notarium publicum infra-
scriptum ipsa mandarimus exemplari et transumi, ac in
publicam formam redigi. Decernentes et volentes, ut huic
praesenti transumpto publico sive exemplo plena fides deinceps
adhibeatur ubilibet in locis omnibus et singulis, quibus fuerit
opportunum, ipsumque transumptum fidem faciat et illi stetur
ac si originalia ipsa statuta apparerent. Quibus omnibus et
singulis autoritatem nostram ordinariam interposuimus et
decretem et ad ampliorem evidentiam praemissorum, praeter
id quod in fidem et conscientiam nostram recipimus, sig-
illum maius praesentibus duximus appendendum. Actum et
datum Pragae, in solita nostra archiepiscopali residentia
anno reparatae salutis humanae millesimo quingentesimo
octuagesimo sexto, pontificatus sanctissimi D. N. domini
Sixti, divina providentia Papae quinti, anno secundo, indica-
tione decima quarta, imperii invictissimi atque gloriosissimi
Romanorum Imperatoris semper Augusti, Rudolfi se-
cundi undecimo, die vero vigesima nona mensis Julii.

Dein inveniuntur in *D* alia manu saec. XVI. ad
finem vergente haec adscripta:

Aliud speciale statutum de canonicis non
praebendatis, quod locum et vocem non habeant
in capitulo, confirmatum per Bonifacium IX.
pontificem.¹⁾

Hinc, decanus, universumque capitulum ecclesiae
Pragensis, ad perpetuam rei memoriam. Sacrorum canonum
vestigiis inherentes, qui disparitatem habitus in uno eodem
que collegio reprobant, cum decorum domus Dei obnubilet
et deformitatem inducat, quia canonici non praebendati per

¹⁾ In archivio capitulo sub sign. XV, 14 asservatur originale
huius statuti in membrana scriptum, sigilla tamen olim appensa desunt.

capitulum nostrae Ecclesiae Pragensis recepti in pluribus
non possint se praebendatis canonics conformare nec etiam
se conformant, et praesertim in delatione et usu capparum
hiemalium, quas canonici praebendati portare in hieme
sunt adstricti, quibus canonici non praebendati non utuntur
nec deferunt, praetendentes pro causa, quod emolumen-
tum canonicatus non habeant, unde cappas valeant comparare,
et quia ex huiusmodi disparitate scandalum et deformitas
non modica generantur, et ex aliis causis rationabilibus
animum nostrum ad hoc moventibus, quas praesentibus non
expedit explicare, de consensu et consilio¹⁾ reverendi in
Christo Patris et Domini nostri Joannis, archiepiscopi
Pragensis, statuimus et ordinamus: quod canonici,²⁾ per nos
et successores nostros capitulo³⁾ pragensis⁴⁾ recipiendi, locum
et vocem non habeant in capitulo nostro, etiam si in sacris
sint ordinibus constituti, nec in stallis inter canonicos praeben-
datos stare possint, sed post canonicos praebendatos
immediate locum habeant donec praebendas canonicales
effectualiter in nostra ecclesia fuerint assecuti. Datum⁵⁾ Pragae
in capitulo nostro generali a. 1377,⁶⁾ in crastino translationis
Beati Wenceslai Martyris gloriosi.

Nos quoque Joannes, Dei gratia s. Pragensis ecclesiae
archiepiscopus, apostolicae sedis legatus, statutum praedi-
cum cum consensu nostro factum ac ordinationem praedi-
tam approbamus, ratificamus et autoritate ordinaria con-
firmamus. Datum Pragae a. D. 1377. V.⁷⁾ Martii.

In fine eiusdem manuscripti *D* alia manu saec. XVI
adiecta sunt duo excerpta ex „libro informationum“:

Ex Libro Informationum pagina 61.

De officio praepositi.

Ad praepositi spectat officium bona capitulo ecclesiae nostrae
et personarum de capitulo ac ministrorum et personarum eiusdem, ad

¹⁾ Orig. de consilio et consensu. ²⁾ Orig. ad in antea. ³⁾ Orig.
capitulum. ⁴⁾ Orig. pragen. ⁵⁾ Orig. Actum et datum. ⁶⁾ Orig. Mil-
lesimo trecentesimo septuagesimo septimo. ⁷⁾ Orig. ad Mensis.

ipso ratione ipsius ecclesiae spectantia, si ratione metarum vel alias quavis occasione per alium vel alios occuparentur seu impedirentur, disfigare, nec non personarum capituli et ministrorum ecclesiae homines, si eis per quempiam iniuriae seu violentiae fuerint irrogatae, ratione praevia defensare, atque sic ecclesiam una cum personis ipsius in optimo statu pro virili conservare. Nec abs re, nam qui ceteros eiusdem capituli dignitate, honore et reddituum facultate autecellit, aequum est, eundem quoque labore, solicitudine et largitate praeire, iuxta id quod dicitur: Qui sentit commodum, is debet etiam sentire onus. Quam ob causam optimo iure vocatur praepositus, ut loco praeeminentiae, autoritate et virtutum exemplo ceteris praeponatur, et cum usus postulat, intra et extra ecclesiam primus semper adsit eiusque iura studiose tueatur. Officium itaque praepositi tanquam primi praeiati est, si et in quantum necessitates imminent ecclesiae et capitulo, tam defendendis fundis quam hominibus, ut ipse (ad quem praestito iuramento pertinet iura et statuta ecclesiae tueri) eos coram potestate saeculari defendere et ipsi ecclesiae patrocinari.

Ex eodem Libro Informationum pagina 62.

De officio decani.

Decani officium est, pervigili studio curare, ut sacerdotes munus suum ecclesiasticum diligenter obeant atque illud devote, non perfunctorie, velut in transcurso, ut dicitur, exequantur. Item ut tam canonicorum, quam vicariorum mali mores et excessus mature digneque corriganter, et ut animadvertiscat, ne in ecclesia, divinorum officiorum tempore, a clericis praecepit, tumultus, rixae, dissensiones excitentur, dissoluti risus audiantur, neque levitates aliquae perpetrentur, sed omni cum devotione et pietate sacra peragantur et divina officia celebrentur.

Porro decani munus requirit, ut suos canonicos et ceteros clericos ad priorum rituum observationem provocet, desuetos reducat, ad agendumque vitam clericis dignam perpetuo cohortetur ac impellat, et a negotiis statui spirituali haud convenientibus, mundanisque curis ac sollicitudinibus dehortetur, ne magis mundo quam clero militare videantur. Comessationes, ebrietatem, prostibula et id genus pestitentissimos fomites gravi comminatione illis interdicat, in officium redigat, adeoque compellat, delinquentes emendet, increpet, castiget, inobedientes vero iuxta ipsorum demerita corrigat ac puniat. Ipse quoque ministros ecclesiae instituit et destituit ex causis legitimis, atque praelatos et canonicos installat seu investit. Singulis annis apparatum sin-

gulorum altarium conspicere et conscribere debet, et si quae desperdita seu distracta reperit, restaurari faciet universa.

Quam ob rem decano iuxta laudabilem et antiquissimam tum metropolitanae Pragensis ecclesiae, tum aliarum multarum ecclesiarum consuetudinem duplicata quotannis conceditur et datur praebenda, ut relictis omnibus aliis officiis atque occupationibus, se penitus ad honorem et gloriam Dei ecclesiaeque sua utilitatem ac propriae conscientiae satisfactionem, suorum officiorum mancipet servituti. Quod autem decanus duplam portionem canonici sortiebatur, antiquissima capituli registra demonstrant; vide annum 1508 et sequentes in omnibus divisionibus, etiam ex anniversariis et offertoriis.

In manuscripto E inveniuntur in fine haec corrobationes notariorum et testium:

ac amplissimis dominis, domino Daniele Josepho de Mayern, praeposito, domino Paulo Axlar, decano, domino Tobia Adalberto Opitz, archidiacono, domino Joanne Adamo Wratislaw S. R. I. comite de Mitrowitz, scholastico, domino Godefrido Herbst, seniore, domino Joanne Wenceslao Hotowetz, domino Joanne Ludovico Steyer et domino Carolo Ržecžiczky, praclatis et canonicis pro nunc existentibus, specialiter re-

quisitus et rogatus, praesens transumptum cum sua authentica ac vidimata copia Statutorum eiusdem reverendissimi, illustrissimi semperque fidelis capituli metropolitani pragensis de anno millesimo trecentesimo quinquagesimo sub reverendissimo ac celsissimo principe domino domino Ernesto Dei et Sedis apostolicae gratia primo archiepiscopo pragensi felic. record. de consensu supranominati reverendissimi, illustrissimi semperque fidelis capituli metropolitani pragensis in formam novam redactorum et a sanctissimo domino domino nostro papa Pio secundo felic. recordat. de anno millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo per specialem bullam pontificiam confirmatorum, idque in actuali reverendi ac praecellentis domini Joannis Thomae Berghauer, sacerdotis ecclesiastici, AA. LL. et philosophiae magistri, ss. theologiae baccalaurei et juris utriusque candidati, reverendi domini Francisci Detzner, pariter sacerdotis ecclesiastici, AA. LL. et philosophiae magistri, nec non ss. theologiae auditoris, prout et domini Joannis Georgii Svattek de Löwenthal, AA. LL. et philosophiae magistri et scribae capitularis iurati, qua testium mihi cognitorum et ad id rogatorum praesentia, diligenter contulerim seu collationaverim et de verbo ad verbum concordare compererim. In quorum fidem et maius robur me manu propria subscrispi, consuetumque notariatus mei signetum, quō utor, appressi, prout et supradicti domini testes manu propria se subscriberunt et consueta sigilla sua apposuerunt. Actum in Castro pragensi in domo decanali ecclesiae metropolitanae sancti Viti die septima Augusti anno incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo decimo.

Joannes Guilielmus Grüner, auth. pontific. notarius publicus et iuratus, nec non archiepiscopalis curiae pragensis actualis secretarius.

Et ego Joannes Thomas Berghauer, presbyter ecclesiasticus, AA. LL. et philosophiae magister, ss. theologiae baccalaureus, iuris utriusque candidatus, testis rogatus, supra descriptorum statutorum collationi (uti praefertur) personaliter interfui, conferri audivi, vidi et per omnia de verbo ad verbum cum suo authentico transumpto concordare testor, in cuius fidem me hic manu propriā subscribo et sigillum, quo utor, appono. Pragae in domo decanali s. metropolitanae ecclesiae ad s. Vitum martyrem, die, mense et anno quibus supra.

Et ego Franciscus Mathias Detzner, presbyter ecclesiasticus, AA. LL. et philosophiae magister, ss. theologiae auditor idem quod supra scriptus testis, etiam per omnia manu propria testor, meumque sigillum appono, in eadem domo decanali die, mense et anno, quibus supra.

Et ego Joannes Georgius Svattek de Löwenthal, AA. LL. et philosophiae magister, reverendissimi metropolitani capituli prag. scriba iuratus, idem quod suprascripti domini testes, etiam per omnia manu propriâ testor, meumque sigillum appono, in eadem domo decanali, die, mense et anno, quibus supra.

In folio demum ultimo impressum est signetum decani Pauli Axlar, quod etiam imitando effingi curavimus.

Index nominum et rerum.

- s. Adalbertus 20, 46; s. A-i i. festum 5, 12, translationis festum 12, tumbarius 36, reliquiae 42.
- administratio vacante sede archiepiscopali 19.
- adventualis oboedientia 28.
- Adventus Domini 15, 28.
- alationis reliquiarum festum 12.
- Albertus quondam Wilhelmi de Waycow, notarius capituli, 1, 47.
- altaria in ecclesia s. Viti v. s. Viti ecclesia.
- a. privilegiata 37.
- altaristae 37, 38.
- ambitus ecclesiae 14.
- anniversarium consecrationis archiepiscopi 6, anniversarium 16.
- Anuntiatio B. M. V. 12.
- annus gratiae 21, 45.
- antiphona 9; a. „O sapientia“ 15.
- a. „O clavis David“ 33.
- apostolorum festa 12.
- apparatus altarium 15.
- archidiaconatus 18, 19.
- archidiaconus; a-i officium et onera 16, 20, 21; iurisdictio 16.
- archiepiscopus pragensis; onera eius 5, 20, 22.
- archivum ecclesiae 14.
- arma offensibilia 22.
- Arnestus, archiepiscopus pragensis 1, 3, 48, 53.
- Ascensionis dies 11.
- assistentia archiepiscopo 29.
- Assumptionis B. M. V. festum 6, 12.
- Axlar Paulus, decanus 57, 60.
- balecini 32, 40.
- balsamum 6.
- Bartholdus Georgius 53.
- beneficiis fontis 16.
- beneficia, quae simul se compantur, et quae non 44.
- bibitio 33.
- Berghauer Joannes Thomas 58, 59.
- Bernardus quondam Conradi de Bor 46.
- Poleslaw (Stará Boleslav, Alt-Bunzlau); canonici ecclesiae s. Wenceslai in B. 43.
- bonifantes 7, 11, 32, 42.
- Bonifacius IX. papa 54.
- Bor 46.
- Burianus natus Benedicti de Tinhorssow 50.
- Calixtus papa III. 49.
- campanae 31.
- campanator 11, 32, 34.
- cancellarius capituli 17.
- canonicus 4, 16, 17, 20, 21, 22, 30.
- c-orum in sacris ordinibus constitutorum praerogativa 23;
- c-orum residentium et in studio privilegiato existentium praerogativa 26.
- canonici hebdomadarii 12, 29.
- cantor ecclesiae 13, 33.
- cantus 7, 16, 28, 33.
- capitalum; c-i bona 7, c-i convolutio 13, c-i potestas 17.
- cappa bruna 6.
- cappae 9; c. de serico 19.
- capsa, in qua servatur sigillum capituli 17.
- carnisprivium 7, 11.
- Carolus IV. imperator 44.
- castrum Pragense 5, 36.
- s. Catherinae festum 12.

census 26, 27, 28.
 cereus 7, 40.
 cerevisia 6.
 Chodowlicz 50.
 cimiterium 14.
 einerum dies 31.
 clavis 17.
 clenodia 22.
 clerici chorales 7, 11, 15, 16, 17,
 32, 35, 41.
 Coenae Domini dies 5, 27; „man-
 dato“ in Coena Domini 5.
 colenda 7, 11, 15.
 collatio 33.
 Conceptionis sanctae Mariae fe-
 stum 12.
 constitutiones provinciales 16.
 convocatio capituli 13.
 Corporis Christi festivitas 10, 12.
 correctio negligentiarum 12.
 ss. Cosmas et Damianus; festum
 12, altare 37.
 custodia 18.
 custos 15, 20, 21, 31; c. chori 15.
 decanatus 18.
 decanus 22, 33, 36, 42; d-i offi-
 cium 12, 19, 56; onera 15, 20,
 21; vox in capitulo 18.
 decima montium 28.
 dedicationis ecclesiae festum 5,
 11; dedicationis capellae s.
 Wenceslai 12.
 defunctorum fidelium commemo-
 ratio 5.
 Detzner Franciscus 58, 59.
 disbrigare 8.
 distributiones quotidianae 28.
 s. Dyonisii dies 34.
 doctorum quatuor festa 12.
 domus praepositurae 9.
 donum decano ab installatis ex-
 hibitum 13.
 electio praelatorum 18, canonici-
 orum 18.
 Epiphaniae festum 12.
 exactio 21.
 excommunicatio 11.
 equiae 7.
 fabrica ecclesiae 4, 6, 16, 20.
 funerales v. portiones.
 funus sollempne 14.

s. Galli festum 10, 26, 27, 34,
 38, 40.
 s. Georgii festum 10, 12, 26, 27,
 34, 38, 40. s. G-i ecclesia et
 monasterium in castro Pra-
 gensi 5, 31, 36.
 Georgius de Melnik 50.
 s. Gotthardi altare 38.
 grammatica 36.
 s. Grisogoni festum 12.
 Grüner Joannes Guilielmus 57, 58.
 hebdomadarius 12, 29.
 Herbst Godefridus 57.
 Hinko, episcopus olomucensis 9,
 decanus 54.
 Hodkowicz 34.
 homines v. subditi.
 hostiae 6.
 Hotowecz Joannes Wence-
 slaus 57.
 Hrzmmin (Hrzymn) 34.
 hymnus „Exultet“ 16.
 hyzdie 11.
 Ch. v. C.
 s. Iacobi maioris altare 37.
 inbrigare 25.
 installatio 12.
 inventarium 14, 22, 31.
 Inventio s. crucis 12.
 inventitio 13.
 Ioannes Baptista; festum 12.
 Ioannes Nezonis de Zittauia 49.
 Ioannes archiep. prag. 55.
 Ioannes Padwanus, canonicus, 1.
 iudicium 8.
 Karolus v. Carolus.
 Katherina v. Catherina.
 kosmacz 35.
 Krumlow 48.
 lamentatio 16.
 larvarum monstra 39.
 s. Laurentii festum 12.
 legata facta ecclesiae 16.
 legenda 28.
 letania 31.
 Linda Felix 53, Petrus 53.
 litterae ad capitulum directae 15.
 Lobkowicz (Lubcowicz) 35.

logica 36.
 lotio pedum 5.
 de Löwenthal v. Svattek.
 s. Lucae ev. festum 12.
 ludibria 39.
 s. Ludmillae festum 12.
 luminaria 6.
 magister in theologia 34.
 magister scholae 6, 35.
 „mandatum“ in Coena Domini 5.
 mansionarii 34.
 s. Margaretae festum 12.
 s. Mariae Magd. festum 12.
 s. Marii ev. festum 12.
 s. Marthae festum 12, altare 37.
 s. Martini festum 12.
 Martinus archiep. prag. 53.
 Martinus de Strasseczii, archi-
 diaconus 48.
 matronae 7, 11, 14, 32, 42.
 s. Mauriti festum 12.
 de Mayern Jos. 57.
 medii praebendati 6, 13, 27,
 29, 30.
 melioratio 24.
 Melnik 50.
 metae 7.
 s. Michael; s. M-lis festum 12, 31.
 Michael de Plzna 49.
 Minor civitas pragensis 9.
 missa cantata 29; m. conventu-
 alis 6.
 montes; pecuniae de montibus
 obvenientes 27; montium de-
 cima 28.
 Nativitatis Domini festum 5, 12,
 15, 39.
 Nativitatis B. M. V. 12.
 Nezonis Ioannes 49.
 s. Nicolai festum 12.
 notarius capituli 22.
 novitates in cantu et legenda
 non introducendae 28.
 oboedientia 19, 24, 26.
 oboedientia in Odolena woda
 28, 42.
 oboedientiarus 25.
 Odolena woda 28, 42.
 offertorium 8, 27, 31, 32.
 officii divini dispositio 12.
 okow 11.
 oleum 6.
 olomucensis episcopus 9.
 Omnium sanctorum festum 12.
 Opitz Tobias Adalbertus 57.
 optiones 24.
 ordinatio clericorum 16.
 Orziech (Ořech) 32.
 Padwanus Joannus, canonicus, 1
 panis 6.
 paschae festum 5, 11, 31.
 penthecostes festum 5, 11, 31.
 perna 7.
 Petrus a Linda, preepositus 56.
 philosophia 36.
 physica 36.
 pinta 6.
 piscis 6.
 pitantia 15.
 Pius II. papa 51.
 plebanus 36.
 de Plzna Procopius 48, Michael
 49, Franciscus 50.
 poenae 4, 8, 10, 11, 16, 20, 21,
 22, 25, 26, 31, 32.
 Polehrad (Polihrad) 15.
 porcus salsus 7.
 portio canonicalis 7, 18, 20, 27,
 28, 35.
 portiones funerales 9, 28.
 praebenda canonicalis 19, 24;
 p. regalis 18.
 praebendati 6; p-i medii 6, 13,
 27, 29, 30.
 praecedentia 8, 23.
 praecentorum officium 16, 31, 33.
 praelati ecclesiae 18, 20, 21,
 22, 30.
 praepositura 18, 19.
 praepositurae domus 9.
 praepositus 22; p-ti officium
 7, 55; onera 9, 21.
 praepulsatio 11; festa p-um 29.
 praerogativa 23, 26.
 praesentendi ius 18, 19.
 praesentia canonicorum in eccl-
 esia 30.
 prandium 10, 28.
 processio 8, 31, 33.
 s. Procopius; s. P-i festum 12,
 altare 37.
 Procopius de Plzna 48.

pulsus campanarum 14.
Purificationis B. M. V. festum 7,
10, 12, 26, 27, 41.

quarta funeralium 37.
Quinque fratrum festum 12.

rectores scholarum 17.
refectoriorum ecclesiae 6.
regalis praebenda 18
regula ecclesiae; lectio ipsius
15—16.
reliquiae 31, 32, 42.
residentia personalis 9, 12, 21,
24, 26, 30.
Resurrectionis Domini festum 11.
rex Boemiae 18.
Rudolphus II. 54.
Rzeczicky Carolus 57.
Rzip 35.

Sabbatum sanctum 16.
sacrista 15, 20, 22, 31, 32.
sacristica 10, 21, 26, 31.
sanctorum omnium festum 5
sapientia; antiphona „O sa-
pientia“ 15.
scholae 17.
scholares 36.
scholasticus 16, 17, 20, 21, 36.
scholastra 18, 19.
sede archiepiscopali vacante
administratio 19.
sepulchra sanctorum 31.

sepultura archiepiscoporum, prin-
cipum, canonicorum e. a. 14.
sermo latinus 5, vulgaris 5.
sigillum capituli 17.
s. Silvestri altare 18, 37.
sindicus capituli 22.
Sixtus papa V. 54.
stallum 23, 24, 31, 36.
s. Stephanus protom.; festum 39.
Stephanus, vicarius archiepiscopi
Arnesti 47.
Steyer Joannes Ludovicus 57.
stramina pro choro sancti Viti
Strassecii 48.
studium privilegiatum 26.
subditi 8, 21.
succentor 36, 41.
superpelicia 9.

suspensio ab ingressu ecclesiae
10, 20, 22.
Svattek de Löwenthal Joannes
Georgius 58, 60.

testamenta 16, 45.
Tinhorssow 50.
tintinabula 31.
transgressio statutorum 4.
Trinitatis festum 11.
tumbarius s. Adalber i 36.

Ugezd 9, 32.

Waykow 47.
Wazicz 34.
Welika wes 32.
s. Wenceslaus 20, 46; s. W-i fe-
stum 5, 12, 27, 31, 42; capella
12, 41, translatio 12, sepul-
chrum 32.
Wenceslaus de Chodowliez 50,
de Krumlow 48, 49, 51.
vicaria archiepiscopi 18, v. pre-
positi 18, scholastici 18.
vicarius archiepiscopi 6, 34, de-
cani 42.
vicarii praelatorum et canoni-
corum 13, 39, 40.
vicearchidiaconus 49.
vicedecanus 19.
victualia 6.
vigilia Nativitatis Christi 6, 7.
s. Vitus 20, 36; s. V-i festum 5,
12, 27, 42.
s. Viti ecclesia: chorus 17, cho-
rus b. Mariae 32. altaria: s.
Silvestri 18, 37; s. Laurentii
18, 37, s. Mariae in choro
mansionariorum 37, 42, Cosmae
et Damiani 37, s. Jacobi Mai-
oris 37, Procopii 37, Marthae
37, s. Ludmillae 37, s. Barba-
rae 37, s. Katherinae et Ku-
negundis 37, s. Materni 37, s.
Wenceslai 37, Corporis Christi
37, s. Chrisogoni 37, s. Mariae
Magdalena 37, ss. Joannis et
Pauli 37, s. Katherinae in can-
cellis 37, ss. quatuor docto-
rum et s. Erasmi 38, s. Elisa-
beth 38, s. Lucae 38, ss. decem
millium militum 38, s. Dyonisii

torum 18, 38, s. Michaelis 37;
fabrica v. hoc verbum.
vinum 6.
Wes Welika 32.
wyedro 11.
vox in capitulo 8, 17, 23.
Wratislaw comes Joannes Ada-
mns 57.

Zittauia 49.
Zlatnik 34.

Index capitum.

Proemium statutorum	2
De oneribus archiepiscopi pragensis	5
De officio praepositi pragensis	7
De oneribus praepositi pragensis	9
De officio decani pragensis ecclesiae	12
De oneribus decani pragensis	15
De officio et oneribus archidiaconi pragensis	16
De officio et oneribus scholastici pragensis	17
De potestate capituli pragensis et quod praepositus, archidiaconus et scholasticus habent vocem in capitulo ratione suarum dig- nitatum	17
Qui possunt ad beneficia in ecclesia pragensi sita praesentare per- petuo, et qui non	18
Ad quem pertinet administratio vacante sede archiepiscopali et aliis praelaturis et beneficiis quibusunque vacantibus in ecclesia nostra	19
Qui tenentur ad procurationem capparum de serico	19
Qualiter providendum sit ruinis sumptuosis fabricae pragensis	20
An praelati, canonici et ministri ecclesiae pauperes suos exactio- nare possint	21
De inventario	22
De sindico et notario capituli	22
De praerogativa canonicorum in sacris ordinibus constitutorum	23
De optionibus	24
De poena onera non solventium	25
De praerogativa canonicorum residentium et in studio privilegiato existentium	26
De novitatibus in cantu et legenda non introducendis	28
De oboedientia in Odolena voda	28
Quod decima montium eo iure, quo funeralia, ministris debeatur	28
De officio canonicorum habdomadariorum	29
De praelatis et canonicis residentibus	30
De mediis praebendatis	30

De officio custodis et sacristae coniunctim	31
De officio et oneribus sacristae tantum	32
De officio cantoris	33
De officio magistri in theologia et salario ipsius	34
De officio magistri scholae	35
De officio tumbarii sancti Adalberti	36
De altaristis	37
Quod altariste debeant esse presbyteri intra annum	38
Quod vicarii omnes infra divinum officium stent in choro	39
De vicariis canonicorum nostrae ecclesiae et salario eorum	40
De balkinis et cereis ecclesiae importatis, ad quos pertineant	40
De clericis choralibus	41
De matronis ecclesiae	42
De praerogativis canonicorum Boleslaviensium	43
De beneficiis, quae simul se compatiuntur, et quae non	44
Qui testamenta facere possunt et de anno gratiae	45

Corrigenda.

- Pag. 6. nota 4. et pag. 11. nota 12. „volgariter“ lege „wlgariter“.
 Pag. 14. lin. 24. „divino, pia“ lege „divino pia“.
 Pag. 22. lin. 21. „psius“ lege „ipsius“.
 Pag. 26. lin. 21. „residentiam“ lege „residentium“.
 Pag. 34. lin. 9. „nostrum“ lege „nostram“.
 Pag. 36. lin. 4. „saum“ lege „suum“.